SAYISI 3 KURUŞ

SON TELGRAF

PAZAR 6 1inci TEŞRİN 1940

SAYI: 1289 Telefon: Başmuharrir: 20827 — İdare Müdürü: 23300
İstanbul Nuruosmaniye No. 54

En Son Telgrafları Ve Haberleri Veren Akşam Gazetesi

Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

YIL: 4

Sovyetler ne vakte kadar sabırlı olabilirler?

Almanların İngiltere-nin Asya imparatorluğuna uzanmak için yapacakları herhangi bir teşebbüs veya hareket karşısında Sovyetlerin vaziyetleri ne olabilir?

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

İkinci Brenner mülâkatından eğer Balkanları veya şarkî Akdenizi, İngiliz Asya imparatorluğunu istihdaf eden bir karar veya teşebbüs çıkarsa ne olur, Sovyet Rusya böyle bir vaziyet karşısında nasıl bir tavır ve hareket ittihaz edebilir?.

Bu hakikaten meraka şayan bir sorudur. Berlin paktı aktedildiği vakit:

— Bu Amerikayı tehdit etmek, Sovyet Rusyayı bağlamak istiyen bir siyasî tedbirdir...

Demiştik. Bunu derken de bilhassa üçüzler ittifakının hal ile alâkasının Roma ve Berlinin İngiltere karşısında göstereceği son bir gayrete Sovyet Rusya ve Amerikanın müdahale etmemesini temin eden ibaret olabileceğini tebarüz ettirmiştik. Yani, Amerika Japonya ile tehdit edildiği gibi, Sovyet Rusya da yine Japonya ve bilfiil Almanyanın tehdidi arasında bırakılmak istenmiştir.

Sovyet Rusyanın garp hudutlarında ve cenubu şarkî Avrupasında vukua gelecek hareketlerde büyük alâkası olduğu kadar kendi hudutlarını çevreliyen her bölgede birbirinden ayırtsız menfaatleri ve emniyet ölçüleri vardır. Halbuki, mihverin gerek dünyayı taksim plânı, gerekse bu harbe girmiş olması bakımından bütün bu sahalarda alâkası ve hareketi vardır. Vaziyet böyle olduğuna göre, mihvercilerin istedikleri istikamet ve sahada hareket serbestisini muhafaza edebilmeleri ancak Sovyet Rusyanın ya tasvibine, yahut da kayıtsızlığına bağlı olmak gerektir.

Avrupanın şimalinde ve cenubunda bir iki hâdise Sovyetlerin bu nevi hâdiselere karşı tasvipkâr veya kayıtsız kalamıyacaklarını gözönüne koymuştur. Meselâ İspanyada Sovyet Rusya Almanyaya hareket serbestisi vermediği gibi Avrupa komisyonundaki Alman hareket ve teşebbüsünü de kayıtsızlıkla karşılamamıştır. Bu da böyle olduğuna göre, mihverin bazı hareketlerinin Sovyet menfaatleri ile tesadüm edeceği endişesi de kendiliğinden ortaya çıkmıştır. İşte, bunu nazara alan mihver Sovyet Rusyaya bir siyasî hava içinde:

— Bizim yapacağımız bazı işler vardır. Bunların senin işine el vermemesi de muhtemeldir. Fakat, bu icraatımıza karıştığın takdirde, Japonya ile aramızda kalırsa, ona göre vaziyetini muhakeme et. Çünkü aleyhimizdeki müdahaleyi her üç devlete karşı müdahale prensipi halinde kabul ettik.

Demiş ve.. bunu böylece anlatmak istemiştir. Sovyet Rusya elbet bunun farkındadır. Fakat, o da siyasî bir nezaket çerçevesi içinde şimdiki halde mihverin maksadını anlamamış görünmeyi iltizam ederek:

— Her iki tarafın hakkında verdiği teminatı bitaraf hattı harekettin ile uygun buluyorum.

Der görünmekte, ancak garp hudutlarına asker yığmakta da devam eylemektedir.

Sovyet Rusyanın menfaatlerine uygun gelmiyecek bir hâdisenin veya hareketin vukunda da hakiki Moskova Japon ve Alman arasındaki vaziyetine bakarak bitaraf, kayıtsız ve poletik görünüşünü muhafaza edecek midir, yoksa ne Japonyaya, ne Almanyaya aldırmaksızın kendi menfaatlerinin ve emniyetinin icap ettireceği atılganlığı gösterecek midir?. Davanın ruh noktası budur ve buradadır. Bizim şahsî kanaatimize göre, Sovyet Rusya ile Almanya arasında yeni bir itilâf vaki olmadıkça, Sovyet Rusya üçüzler paktının tehdidi altında hareket serbestisini kaybedecek ve topyekûn bir tehlikeye düşecek kadar Almanya ve İtalyaya her tarafta istedikleri gibi cirit oy-

(Devamı 3 üncü sahifede)

İSTANBUL'UN EN MES'UT GÜNÜ

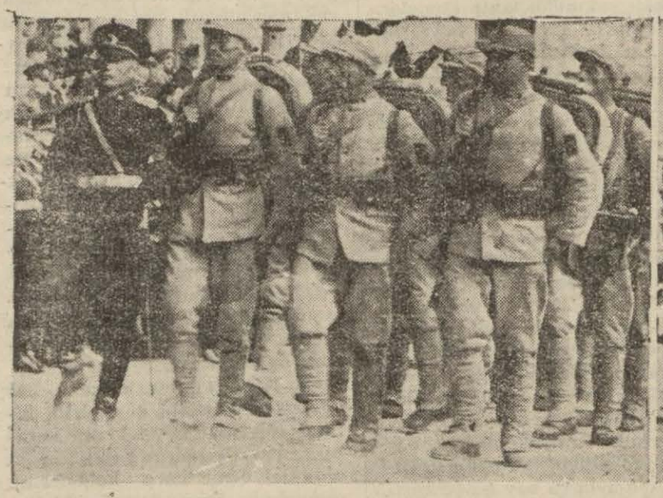

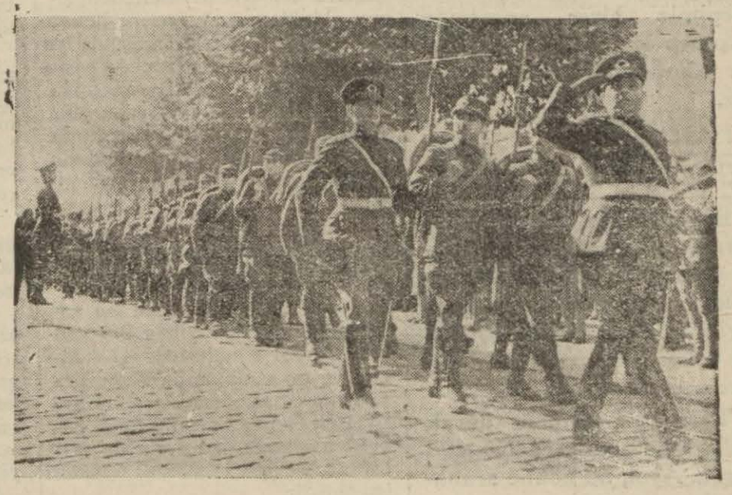

Bugün İstanbulun kurtuluşu büyük törenle kutlulandı

Sultanahmetten hareket eden merasim alayı alkış tufanı arasında Taksime geldi ve merasim parlak bir geçit resmi ile nihayetlendi

Bugün İstanbulun kurtuluşunun 16 ıncı yıldönümüdür. Bu münasebetle her yıl olduğu gibi bu sene de büyük merasim yapılmakta ve bu mutlu gün tekmil İstanbullular tarafından heyecanla kutlulanmaktadır.

Daha dün akşamdan şehrin her tarafı bayraklarla donatılmış ve havanın kapalı ve güneşsiz olmasına rağmen, sabahın erken saatlerinden itibaren akın akın halk sokaklara dökülmüştür.

Merasim alayının geçeceği yollar ve köprü üstü bu suretle saat

(Devamı 3 üncü sahifede)

YENi BiR MUHAREBE TEHLiKESi

Amerikan tebeasının Uzak Şarktan ayrılması tavsiye edildi

Şanghay 6 (A.A.)— Amerikan makamları, Amerikan tebeasına ailelerini bilâteahhür tahliye etmeleri tavsiyesinde bulunmuştur.

(Devamı 3 üncü sahifede)

12 ADAYA YENiBiR HÜCUM

Bir İtalyan üssü daha bombardıman edildi

İskenderiye 6 (A.A.) — Burada neşredilen bir deniz tebliğine göre, İngiliz filosu cüzütamları ve İngiliz tayyareleri, Oniki adadaki İtalyanın Stanpalya üssünü bombardıman ettikten sonra, İskenderiye üssüne dönmüslerdir.

★ Bükreş 6 (A.A.) — Geçen hafta tevkif edilen İngiliz tebaaları arasında bulunan bayan Tracey serbest bırakılmıştır.

FRANSAYA YENi HAVA HÜCUMU

Manş sahillerindeki infilâklar İngiltereden duyuluyor

Londra 6 (A.A.)— Dün, İngiltere üzerinde en aşağı 23 tayyare tahrip edilmiştir.

Alman tayyareleri gecleyin Londraya karşı hücumlarını tekrarlamışlardır.

Londranın hava dafi topları tayyare motörlerinin gürültüsünü

(Devamı 3 üncü sahifede)

BiR VAPUR DAHA BATIRILDI

Mürettebatından yüz otuz üç kişi kurtarıldı

Londra 6 (A.A.) — Öğrenildiğine nazaran Atlantikde torpillenen Highland Patriot İngiliz gemisinde bulunan 33 yolcunun hepsi sağ ve salimdir. 136 kişiden mürekkep mürettebattan 133 ü kurarılmıştır. Ücü ölmüştür. Gemi cenubî Amerikaya giderken batırılmıştır. Gemide bulunanlar bir İngiliz harp gemisi tarafından kurtarılmışlardır.

Maarif Vekili bu sabah Ankaradan geldi

İktısat Vekili de yarın geliyor

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel bugün saat 12 de Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Maarif Vekili buradan tetkikatta bulunmak üzere Antalya ve İspartaya gidecektir.

İktısat Vekili Hüsnü Çakır da yarın Trabzondan vapurla şehrimize gelecektir.

İNHİSARLAR VEKİLİNİN TETKİKLERİ

Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz dün Bursadan Balıkesre gitmiştir. Vekil bu sabah da Sındırgıya hareket etmiştir.

Sayım günü sokağa çıkanlar ceza verecek

Alınacak ceza 25 liradan aşağı olmıyacak

20 ilk teşrinievvel pazar günü yapılacak nüfus sayımı hazırlıkları bitirilmiştir. Sayım saat 8 de başlıyacak, bittiği top atışı, havaî fişenkler ve davul çalmak suretile halka ilân edilecektir.

Sayım bitinciye kadar herkesin sokağa çıkması yasaktır. Çıkanlardan 25 liradan aşağı olmamak üzere para cezası alınacaktır. Çocukların sokağa çıkmasından velileri mes'ul tutulacaktır.

Hayvanların aç kalmamaları için çobanların sokağa çıkmalarına müsaade edilmiştir.

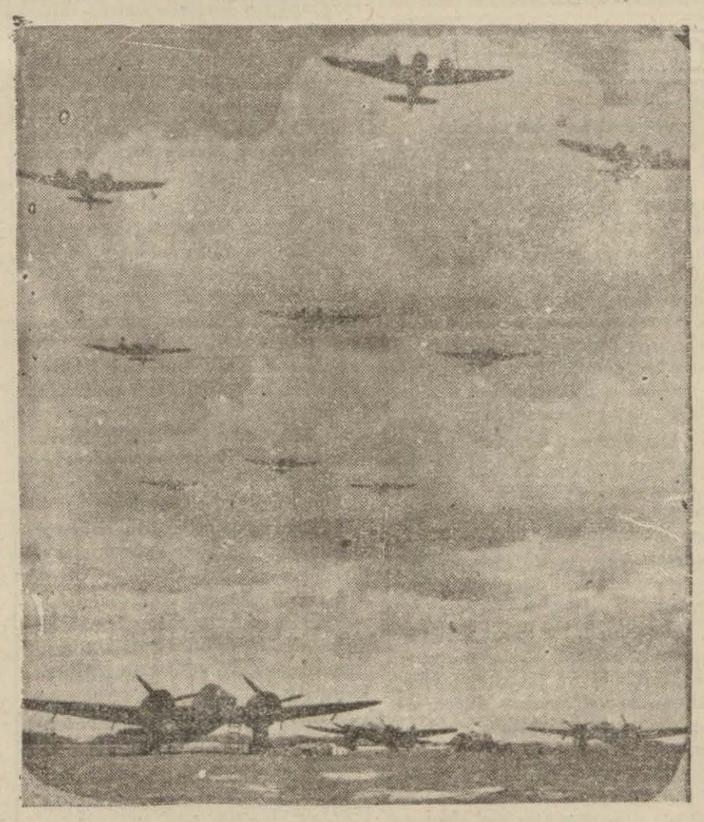

Avcı ye bombardıman tayyarele ri bir akına çıkış esnasında ...

Balkan oyunları bugün bitiyor

Yarın misafir atletler şerefine belediye bir ziyafet verecek

On birinci Balkan oyunları münasebetile dün Fenerbahçe stadında yapılan müsabakalara bugün de devam edilmiştir. Stad yine hıncahınç seyircilerle dolmuştu. Dün

(Devamı 3 üncü sahifede)

Fatihte kanlı bir kahve döğüşü

4 kişi birbirine girdi, biri bıçakla yaralandı, 3 çocuk da bir yolcuyu taşla yaraladı

Balatta Fethiye Bostan sokağında oturan İbrahim ile Karagümrük Nişancasında Mukim Fehmi ve Sabri Malta çarşısında Kahveci Mürselin kahvesinde Mürsel ile kavga etmişlerdir.

Kavga esnasında sille ve tokatlar rastgele yapıştırılmış ve bir aralık işe iskemle döğüşü de karışmıştır. Bir aralık bunlardan Fehmi bıçağını çekip Sabrinin ensesine saplamıştır. Kavgacılar yakalanmış ve Sabri de tedavi altına alınmıştır.

Üsküdarda Gülfemhatun mahallesinde mukim Halil volda giderken ayni mahalle çocukları Abdullâtif, Aycan ve Eşref adamcağızı taşa tutmuşlardır. Halil yaralanmış ve yaramaz çocuklar yakalanmışlardır.

Bir kasap et yerine parmaklarını doğradı

Bir aşçı çırağı da kızgın yağ ile haşlanıp hastahaneye kaldırıldı

Fatihte Fevzipaşa caddesinde mukim seyyar kasap Kâmil dün Beşiktaş pazarında et parçalarken elindeki keskin satırı kazaen parmağının üzerine yapıştırmıştır.

Bütün şiddetile adamcağızın parmaklarına inen satır iki parmağını birden doğrayıp kesmiştir.

Yaralı kasap tedavi altına alınmıştır.

Sirkecide Ankara caddesinde 249 numaral ahçı dükkânında çıraklık yapan Emin maltız üzerinde yağ eritirken yağlar parlamış ve muhtelif yerlerinden tehlikeli surette haşlanıp Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Fatihte bir çocuk çiğnendi

Fatihde bir çocuğun yaralanmasile neticelenen feci bir kaza olmuştur:

Soför Mustafa oğlu Ahmedin idaresindeki 2999 numaralı otomobil Fatih Fevzipaşa caddesinden geçerken, sokakta oynıyan 7 yaşında Dimitri oğlu yaniye çarpmış ve sol kalçası ile dizinden yaralanmıştır.

İstinyede oturan marangoz Kâmil İstinye doklarında tamirde bulunan Kınalıada vapurunun merdivenlerinden düşerek yaralanmış ve tedavi altına alınmıştır.

Ziraat umum müdürünün seyahati

Ziraat umum müdürü B. İhsan Abidin memleket içinde geniş bir tetkik seyahatine çıkmıştır.

Mumaileyh evvelâ Ege mıntakasının muhtelif yerlerinde dolaşmış ve bu meyanda İzmir, Aydın ve Manisada ziraî tetkiklerde bulunmuştur. Mıntakalarda çeşitli ziraat yapılması ve daha bol mahsul yetiştirilmesi bu tetkiklerin esasını teşkil etmekedir.

Manisadan evvelki gün Ankaraya dönen B. İhsan Abidin yakında seyahatinin ikinci kısmına başlıyacaktır.

Elma yerine fındık satışı

Elma mustahsilleri mahsul azlığından müşkül vaziyete düştüler

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Yeniden ceza gören esnaf

Üsküdarda yapılan teftişin neticeleri pek acıklı

(Yazısı 3 üncü sahifede)

ÇERÇEVE

Mektup

Şevket Rado, yavrum;

Yaşça babam yerinde kâmil bir adama, ruhca beş aylıkken düşürülmüş bir cenine benzettiğim bir zat çıktı ve sana «şiir ifrazattır...» dedi; sen de bu sözü anketleştirdin. Kendinden hiçbir kıymet hükmü koymadan sadece hoparlör vazifesini gördüğün bu işte, neticenin nasıl billûrlaştığını biliyorsun.

Bizde, ilmî farikalarla bir türlü ayırt edilemeyen nesil hâdisesinin yaş bakımından en yenileri bile, bir başka gazetede, sarf ve nahvi, şekil ve muhtevası, sebep ve neticesi, maksat ve gayesi olan sözlerle, kendilerinin muvazenesizler grupundan, ruh ve şekil yıkıcılarından olmadıklarını mühürlediler; hakikî yeni nesli, hakikî dayanak ve basamaklarile ifadelendirmeğe çalıştılar.

Dünkü yazımda da belirttiğim gibi, bu hâdise, muvazenesizler grubu, ruh ve şekil yıkıcıları hesabına acıklı bir iflâstır. Fakat beni bu iflâsa, herkesten ve her şeyden ziyade senin sebep olduğun kanaatindeyim. Evvelâ dinlemeğe ve dinlediklerini gazetende neşretmeğe razı olduğun grubu, kendi sözlerile iflâs ettirdin. Sonra da, nihayetlere doğru dinlemek temayülüne düştüğün başkalarının sözlerile yine ayni iflâsa yardım ettin.

Sen yoksa, sadece hoparlörü göründüğün bu işte, yaman bir kurmay inceliğile mi hareket ettin?

Benden aldığın cevabı gezetende neşrettikten sonra diyorsun ki:

— Mademki Necip Fazıl ayakta ve dimdik, yeni ve hakikî bir nesilden bahsediyor; bize onlardan bir kaç isim versin! Biz de böylece «yeni nesil bunlardan ibarettir; sahtelerinden sakınınız!» diye okuyucularımızı aydınlatabilelim.

Demek benden liste istiyorsun! Âlâ; fakat sen benim herhangi bir liste softalığına düşebileceğime ihtimal veriyor musun? İştahımızın buruş buruş kabardığı bir anda, hangi liste bize midemizin rüyasını tabaklar içinde ifşa edebilir?

Buna rağmen liste, bir madde mükellefiyetidir; ve onu tetrip etmek cesaretini asla kaybetmemek lâzımdır.

Al sana istediğin listeyi:

Şiirde hakikî yeni nesil bence, (Ağaç) mecmuasının şiir kadrosundan ve bu kadronun ilerlere doğru istitalesini temsil eden yeni unsurlardan ibarettir.

Alfabe sırasile (Ağaç) mecmuasının şiir kadrosu:

Ahmet Muhip (Dranas), Ömer Bedrettin (Gökbelen), Fuat Ömer (Keskinoğlu), Ziya Osman (Saba), Cevdet Kudret (Solok), Cahit Sıtkı (Tarancı), Ahmet Hamdi (Tanpınar), Ahmet Kutsi (Tecer), Feridun Fazıl (Tülbentçi)...

Bu kadroca temsil edilen şiir ikliminin ilerilere doğru mes'ut uzanışı içinde, şimdilik yalnız dört yeni isim görebiliyorum:

Bedri Rahmi (Eyiboğlu), Gavsi (Ozansoy), Cahit (Tanyol), Emin (Ülgener)...

Dikkat edersen sen ve ben, (Ağaç) mecmuasının iki unsurcuğu olduğumuz halde, listede boy gösteermiyoruz. Zira bu mektubun üstünde senin ismin, altında da benimki var.

Şunu da ilâve edeyim ki, yağmur kesilince oluktan şıp şıp fıçıya düşen su damlaları, olgun hale gelinciye kadar nasıl nasıl bir şekil ve muhteva çilesi dolduruyor, çileyi bir plâstika çerçevesi içinde ve bir mükellefiyet ifadesile nasıl ihtar ediyorsa, öylece şiirin ruh ve kalp sırrına ermiş her yeni istidat bizdendir.

İsim baban.....

NECİP FAZIL KISAKÜREK

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

ÖYLE İSE NE DURUYORUZ?.

İstanbulda, son senelerde apartıman inşaatının yüzde 60 fazlalaştığı haber veriliyor. Çünkü, apartman kiralarına ateş pahasına. Şimdi, apartmanlar o hale gelmiş ki, banka faizinden daha yüksek kâr temin ediyormuş!.

O halde, ne duruyoruz?. Hepimiz birer apartman yaptırıp kâr yoluna girelim. Ar yılında değil, kâr yılındayız.

OTOBÜSLERİN GÜZERGAHI

Beyoğlundan İstanbul tarafına gelen otobüslerin yolu yine değiştirilmiş.. Meyit-yokuşu ve Perşembepazarı tariki bırakılmış, yine Şişhane yokuşu, Bankalar caddesi tercih olunmuş..

Tevekkeli, otobüs durak yerlerinde saatlerce beklemiyoruz. Ayol, bu köhne arabalar, âdeta saklambaç oynuyorlar. İşi gücü bırakıp, şehirde otobüs mü arıyacağız?.

TİYATRONUN LİSANI

Dostumuz Selâmi İzzet Sedes, tiyatromuzun diline çatanlara karşı ateş püskürüyor. İsmail Hakkı Baltacıoğlu baltasını, Ulunay iftirasını sahne dili üzerine bastırdılar.

Herkesin ağzı torba değildir ki, çekip büzesin! Tiyatromuzdaki konuşma şeklini beğenmiyebilirler.

Zaten uzatılan dili kim sever ki?.

GİŞELERDE NÖBET!.

Vapur, tiyatro, sinema gişeleri önünde nöbet beklemeyip, öne geçmek istiyenlerden ceza alınacakmış!.

Halbuki, bizde, umumiyetle, halk, nöbet, sıra beklemeğe alışıktır. Gişe önlerinde hakikaten bir sabırsızlık varsa, hayret doğrusu!.

Peki bu aceleciler, istida verip, dairelerde hiç muamele takip etmemişler mi?.

AHMET RAUF

Bir Bize

Muamele!

Kadıköyündeki sular idaresine müracaat ediyorsunuz:

«— Evden çıkıyorum, suyu kesin, hesabımı da görün, diyorsunuz.»

Cevap şu:

«— Bir istida yazacaksınız, pul yapıştıracaksınız.»

Bizce, bu kırtasî muamele eksiktir; mahalleden ilmühaber, polisten hüsnühal mazbatası, doldurulmuş bir sicil fişi ve saire de istemeli ki «muamele» nin dört başı mamur olsun!.

BÜRHAN CEVAT

Yıldırım cezaları

Dün gece ve bu sabah 52 kişiye sokaklara çöp attığından 5 er lira ceza verildi!

Belediye temizlik işleri müdürü doktor B. Faik tarafından dün gece İstiklâl caddesinde yapılan bir teftişte 5 dükkâncının çöplerini sokağa döktükleri görülerek 5 şer lira yıldırım cezası verilmiştir.

Diğer taraftan temizlik mürakıpları, belediye riyasetinden almış oldukları emir üzerine her sabah saat altı ile sekiz arasında her semtteki sokakları gezmeğe başlamışlardır. Bu gezintiler esnasında dükkân ve ev sahiplerinden bir çoklarının çöplerini sokaklara döktükleri görülmüş, haklarında yıldırım cezası tatbikine geçilmiştir.

—oo—

POLİSLER DE TEFTİŞ YAPACAK

Mürakipler de dün ve bu sabahki teftişler esnasında Beyoğul ve İstanbul cihetlerinde 47 dükkân ve ev sahibine de beşer lira yıldırım cezası kesmişlerdir. Keyfiyetten emniyet direktörlüğü haberdar edilmiş, polislerin de sabahları bu işle de meşgul olmaları istenmiştir.

—o—

Seyrüsefer müdürlüğü taşındı

Seyrüsefer ve esnafın kontrolü işlerile meşgul olan emniyet müdürlüğü 6 ıncı şube müdürlüğü Sirkecideki binasından Galatada yeni yolcu salonuna, emniyet 5 inci şube müdürlüğünün yanına naklolunmuştur.

—o—

Hububat yalnız müstahsilden satın alınıyor

Ege mıntakasında toprak mahsulleri ofisi evvelki günden itibaren İzmirde de müstahsilden geniş mikyasta buğday ve arpa satın almağa başlamıştır. Bu satın almalar yalnız ziraat yapanlara mahsus olup tüccardan mal alınmamakta ve peşin para ile yapılmaktadır. ekstra buğdaylar 6 kuruş 50 santimden, normallar 6 kuruştan, kızılca ve sunterler 5 kuruş 75 santimden, mahlûtlar da 5 kuruş 50 santimden; arpalar ise 4 kuruş 35 para ile 3 kuruş 85 paradan satın alınmaktadır.

—o—

Nalbant mektebinde nallanacak at yok

Ziraat Vekâletinin Üsküdarda Selimiyede açtığı nalbant mektebine talebelerin staj görmeleri için belediye temzilik teskilâtına ait hayvanlar gönderilmekte idi.

Belediye: bunların stajda topallayın, ayaklarından yara aldığı bevanile bir müddettenberi mektebe nallanmak üzere hayvan göndermemeğe basladığından talebe staj yapamaz olmuşlardır. Mektep müdürlüğü bu vaziyeti belediyeye bildirmiş ve tekrar hayvan gönderilmesini istemiştir.

Keyfiyet belediyece tetkik olunmaktadır.

—o—

Kaldırılan taksi bekleme yerleri

Belediye şehimizin muhtelif semtlerindeki otomobil durak yerlerini kaldırıp değiştirmeğe devam etmektedir. Bu meyanda Galatada Kemankeş mahallesinde Çinili rıhtım hanı önündeki taksi durak mahalli de kaldırılmıştır. Buradaki taksiler badema, yalnız şarap iskelesi civarındaki Kemankeş sokağı ile rıhtım arkasındaki kısımda durup müşteri bekliyebilecekler.

HALK Filozofu

Ona hasret!

İstanbulun kurtulduğu günü, daha dün gibi, en canlı ve sıcak hatıralarile hayalimde taşıyorum.

Şehre ilk giren milli kuvvetler, Demir Fırkanın birlikleri idi. Süngü takmış tüfeklerinin ucu çiçeklerle süslenmiş, yağız ve yanık yüzlü Mehmetcikler, yıllar süren çetin bir kurtuluş mücadelesinin sonunda, yurdu kurtarmış, düşmanları boğmuş ve zaferi kazanmış olmanın verdiği haklı gururla İstanbul sokaklarından eşsiz bir alkış tufanı içinde geçtiler.

İstanbul, mana ve mahiyet itibarile, o günkü kadar muazzam bir geçit resmine daha şahit olmamıştır. Kaldırım taşları, caddelerin iki tarafındaki binaların pencere ve balkonlarından atılan çiçeklerle örtülü idi.

İstanbulda yaşıyan insanlar, o günkü kadar, hiç kimseyi alkışlamamışlar, o günkü kadar sevinç gözyaşı dökmemişlerdir.

6 teşrinievvel günü, sevincimiz, saadetimiz yalnız kurtulduğumuz için değildi. Yıllarca, yabancı işgal kuvvetleri göre göre, yüreği kararan İstanbullunun en büyük, en acı hasreti o gün bitiyordu:

Doya doya Türk askeri görüyor, Türk askeri seyrediyorduk.

Dört yıl, Mehmetciğin tunç yüzüne hasret çekmenin ıztırabını düşününüz!.

REŞAT FEYZİ

Dalgaların sahile sürüklediği meçhul ceset

Evvelki gün öğle vakti İzmirde Kışla önünde denizde dalgaların sahile sürüklediği bir erkek cesedi bulunmuştur.

Üzerinde sedece kahve rengi bir pantalon ile bir gömlek görülen ölü 35 yaslarında kadar tahmin olunmaktadır.

Gömleğinin şeklinden bunun bir deniz amelesi ve yahut da balıkçı olduğu ve bir kaç gün denizde kalmış bulunduğu da zannolunmuştur.

Hüviveti ile hâdisenin bir kaza veya cinayet eseri mi olduğu tahkik edildiğinden İstanbul denizlerinden ve balıkçılarından kaybolan kimse bulunup bulunmadığı liman idaresinden sorulmuştur.

KÜÇÜK HABERLER

★ Portsait limanı mevaridatına konan veba tedbirleri kaldırılmıştır.

★ Geçenlerde üzerinde altı yüz küsur lira ile yakalanan Marika isimli 85 yaşındaki dilenci kadının Çingene olduğu ve kilise kapılarında dilenmek için bu işi yaptığı anlaşılmıştır. Paraları alınan kadın delirmiş ve müddeiumumilikçe tıbbı adliye gönderilerek müşahede altına konulmuştur.

★ Ticaret Vekâleti teşkilâtlandırma İstanbul baş kontrolörü B. Hakkı Nezihi İstanbul mıntıkası ticaret müdür muavinliğine tayin olunmuştur.

★ Belgrat kapısı civarında teyzesini öldüren İnegöllü Rüstem Adilin deli olduğu anlaşılmış cezai ehliyeti bulunmadığından beraet edip tımarhaneye gönderilmiştir.

★ İngiltereden gemi tamir malzemesi getirtilmesi için teşebbüslere geçilmiştir.

★ Pakize isimli bir kadın Beşiktaş tramvayında kalp bir liralık bozdururken görülmüş ve bu parayı yine Beşiktaşta Bakkal Mehmet Aliden aldığını söyliyerek tahkikata geçilmiştir.

★ Birkaç yıldır şehrimizde moda olup sür'atle yapılan Gaziantep ve Halep işi, altın bilezikler son günlerde gözden düşmeğe başlamıştır. Bunların yerine Anadoluda zeynet altınlarına, şehrimizde de pırlanta yüzük ve ince bileziklere büyük rağbet başlamıştır.

Peynir narhı

Yarın sabahtan itibaren her semtte beyaz peynir 50 kuruşa satılacak

Fiat murakabe komisyonu dün toplanarak peynire narh koymuştur. Yarın sabahtan itibaren tatbik edilecek olan bu narh mucibince tam yağlı beyaz peynirler toptan teneke ile azamî kilo başına kırk iki buçuk kuruşa ve perakende olarak da kilosu azamî elli kuruşa satılacaklardır.

Bu fiatlar şehrimizin her semti için aynidir. Adalar, Boğaziçi, Yeşilköy ve emsali gibi uzak yerlerde nakliye masrafı fazlalığı ileri sürülerek de yukarıki fiatlara hiç bir zam yapılamıyacaktır.

Beyaz peynirin kilosuna elli kuruştan fazla istiyen bakkal ve satıcılar ihbar edilir edilmez millî korunma kanununa göre müddeiumumiliğe verilerek sürgün ve para cezasna mahkûm olunacaklardır.

POLİS VE MAHKEMELER

Garip bir gece hırsızlığı

Bakırköyünde Osmaniyede cereyan eden garip bir gece hırsızlığının muhakemesine dün asliye 7 inci cezada başlanılmıştır. Hâdise sudur:

Tophanede Berberler sokağında Kör Alinin kahvesinde yatıp kalkan sabıkalı hırsızlardan Bulgaryalı Hasan oğlu Ahmet İzciler bir gece vakti Bakırköyüne gitmiş ve Osmaniyede bir evin açık duran penceresinden içeri girmek istemiştir.

Lâkin saat bir buçuğa ve sinemada olan ev halkının dönme zamanına tesadüf eden tam bu anda yolda bulunan ev sahiplerinin oğlu Tevfik Özen bir adamın pencereden içeri girmek üzere olduğunu görünce sür'atle koşarak ayaklarına yapışmıştır. Bu sırada da pencere ansızın hırsızın sırtına düşmüştür.

Ahmet İzciler hem çekilen bacaklarının ve hem de sırtına düşen pencerenin verdiği acı ile feryadı basmış, Tevfik de haykırarak bekçi ve zabıta memurlarını çağırıp adamı yakalatmıştır.

İTİRAF VE İNKÂR

Memurlar Ahmet İzcilere niçin hırsızlık yaptığını sorunca şu cevabı vermşitir:

«— Ne yapayım, açtım.. Şuracıktan birkaç parça çamaşır çalacaktım!.»

Fakat mevkuf bulunan hırsız mahkemede bu itirafını tamamen inkâr etmiş ve:

— Ben Catalcaya gidiyordum. Osmaniye mahallesinden geçerken biri üzerime atıldı «hırsız var!» diye beni yakalattı! demiştir.

Davacı ve şahitler ise hâdiseyi yukarıdaki şekilde anlatmışlardır.

Ahmedin hırsızlıktan, dolandırıcılıktan ve kalp para sürmekten de sabıkaları olduğu anlaşılıp muhakeme diğer şahitlerin celbine kalmıştır.

Emniyeti umumiye nezaretinden kaçan sabıkalı

Ali oğlu Süleyman isminde bir sabıkalı emniyeti umumiye nezaretinden kaçtığı için dün yakalanarak mahkemeye tevdi olunmuştur. Neticede mumaileyhin 29 gün müddetle hapsine karar verilmiştir.

DÖNMIYEN FILO

Büyük Tarihî Tefrika

No. 4 — Yazan: RAHMİ YAĞIZ

Gobenle Breslav sığınacak bir liman için haftalarca dolaştılar

Almanlar, Balkan harbinde Hamidiye kruvazörünün Akdenize hurucunu ve bunun hasım donanmasile deniz ticaret filosuna karşı tatbik ettiği muvaffak harekâtı yakından takip etmişler, büyük harbe girmeden evvel bu çeşit hareketleri her denizde başarmağa elverişli kruvazörler inşa edilmiş, bunlara birer de ana gemisi ilhak olunarak muhtelif denizlere seyahat maskesi altında göndermiş, harbin başlangıcında bu kruvazörler faaliyete geçmişler, İngilterenin dominyonlar ile irtibatını tehdide, deniz ticaret yollarını tacize başlamışlardı.

1911 de ültramodern deniz inşa teknik'inin en kudretli gemilerinden olduğu ilân edilerek kızaktan indirilen Goben ve Moltke isimli iki dretnottan Goben, İstanbulda sefaret gemisi hizmetile bulunmuş, Balkan harbi sıralarında kış gönderinde Alman deniz harp bayrağını dalgalandıran Goben Boğaziçinde aylarca boy göstermişti.

914 ilkbaharında Akdenize açılan ve sonradan yine Akdenize gönderilen dört bacalı Breslav hafif kruvazörile birlikte harbin bidayetinde Akdeniz korsanlığına koyulmuştu.

İngilizlerin kudretli Akdeniz filosu karşısında Gobenle Breslavın kıpırdanmasına imkân yoktu. Bu imkânsızlık da daha ilk günlerde kendini gösterdi. Daha 14 ağustos 1914 de Gobenle Breslav İngiliz donanmasının takibine maruz kalmış, vaziyetlerinin tehlikeye düştüğünü anlıyan Alman denizcileri, bir hafta Akdenizde sığınacak bir liman aramakla vakit geçirmişler, İngilizlerin devamlı takibinden kurtulmak için Almanyanın dostu olan İtalyaya ilticaya koşmuşlardı.

İngiliz deniz kudretinin ne demek olduğunu pekâlâ bilen İtalya, bu gemileri kendi kara sularına sokmıyarak:

— Müşterek menfaatlerimiz için şu anda muhafazası derpiş olunan bitaraflığın ihlâl edilmesi bir zarurettir. Binaenaleyh, sizi limanlarımızda barındırmakta mazuruz!.

Cevabile Gobenle Breslavı tehlikeli bir âkibete terketmişlerdi.

İngilterenin Akdeniz filosu dünya denizlerine dağıtılan bu asrî korsanları tenkil için devamlı takiplere koyulmuştu.

Bir taraftan Büyük Okyanusla Atlas Okyanusunda Emden ile diğer korsan Alman kruvazörleri takip olunuyor, öbür taraftan Akdenizdeki İngiliz filosu denizi tarıyarak Goben ile Breslavı amansız bir takibe tâbi tutuyordu.

Goben çaresizlik içinde kalmıştı. Yunanistan sahillerine dümen çeviren Alman Amirali, burada da red ile karşılanınca İngiliz takibi karşısında kendisini Osmanlı sularına, Çanakkaleye dar attı.

Gobenle Breslavın arkasını bırakmıyan İngiliz takip filosu da Osmanlı karasularının haricinde beklemeğe başladılar. Goben, boğazdan geçmek için boğaz kumandanlığına başvurdu. Bu müracaatında da kendisinin esasen Osmanlı hükûmet merkezinde sefaret emrine tayin olunduğu, binaenaleyh geçmesi lâzımgeldiğini söylüyordu.

Vaziyetin nezaketini, muharip iki devletten birisine mensup harp gemilerini boğazdan geçirmenin çok mes'uliyetli bir iş olduğunu kavrıyan boğaz kumandanlığı böyle bir geçişe müsaade etmenin ancak İstanbuldan sorulduktan sonra kabil olacağını, kendisinin re'sen buna karar vermeğe muktedir olmadığını bildirmesi ve Gobene cevap gelinciye kadar beklemek mecburiyetinde bulunduğunu söylemesi Alman gemilerindeki denizcileri fena halde şaşırttı.

Diğer taraftan da Osmanlı karasuları dışında karakol çeviren İngiliz takip gemilerinin kumandanı da boğaza müracaat etmiş:

«— Harp halinde bulunan iki devletten birisinin gemilerini bitaraf bir hükûmetin kendi karasularında barındırmasının beynelmilel deniz harp kaidelerine uymadığını ileri sürerek Alman gemilerinin Osmanlı sularından uzaklaştırılmasını istemişti.

İstanbul boğaz kumandanlığının müracaati ve cevap bekleyişi 24 saatten fazla sürdü. Maamafih paytahttaki İngiliz ve Alman sefirleri Babıâliye koşarak Sadrazam Sait pasayı tazyika başlamışlar, İngilizler gemilerin Türk sularına sokulmamasını, Almanlar geminin mururuna müsaade verilmesini istemeğe koyulmuşlardı.

Diğer taraftan Goben, telgrafla hükûmete ve kendi sefaretine müracaatla içinde bulunduğu sıkışık vaziyetten bir an evvel kurtulmak için mürur müsaadesinin itasını ısrarla istemeğe koyulmuştu.

Bir gün ve bir gece, Alman denizcilerine heyecan dolu saatler yasatarak geçti. Ertesi günü hâlâ cevap gelmediğini gören Suşon, işi tehdide dökmek suretile bir deneme daha yaptı. Boğaz kumandanlığına tekrar haber gönderdi ve:

(Devamı var)

Bir katil cezadan kurtuldu

Belgradkapısında teyzesi Ayşeyi «Bana kız bulmıyorsun!..» diyerek öldüren katil Adil Rasimin muhakemesi ağır cezada neticelendirilmiştir. Okunan karara göre katilin şuurunun muhtel olduğu ve cezai ehliyeti bulunmadığı Tıbbı Adlî raporu ile anlaşılmıştır. Bu sebeple katile ceza verilemiyerek Bakırköyün göndrilmiştir.

—o—

Bu yıl rağbet gören ve görmiyen mektepler

Sultanahmetteki yüksek iktısat ve ticaret mekebine bu yıl rağbetin azaldığı görülmüştür. Kayıt ve kabuller başlıyalı bugün 10 gün olduğu halde geçen yıldan pek az talebe müracaat etmiştir. Kayıt ve kabul işlerine 15 teşrinievvelde nihayet verilecektir.

Diğer taraftan mühendis mektebine ise her yıldan fazla bir rağbet gösterilmiştir. Rağbet sebebile açılması zarurî bulunan müsabaka imtihanlarına da ayın 7 inci pazartesi sabahı baslanılacaktır.

AVRUPA HARBİNİN YENİ MESELELERİ

Fransa açlığa hazırlanıyor

Fransa, bu kış geniş bir mahrumiyete katlanmağa hazırlanıyor. Vişi hükûmeti, nazırları, organları, Fransa ile Almanya arasındaki harbin bitmiş olmasına rağmen, gelecek günlerin fecaati karşısında halkı şimdiden ikaz ediyorlar.

Deniyor ki: «Mütareke ahkâmı mucibince Fransadaki işgal ordusunu beslemek mecburiyetindeyiz. Onun için hükûmet herkesin kıtlık yiyecek miktarını tayin etmiştir. Zengini olsun, fakiri olsun, bir aile sofrasında imiş gibi, herkes kendisine ne verilirse onu yiyecektir.»

Fransız hükûmetinin verdiği bu çetin kararın sebepleri herkesçe malûmdur. Fransa, bugünkü halinde hezimetin neticelerini maalesef kabul etmiş vaziyete düşmüş bulunmaktadır. İşgal mıntakalarındaki birçok ambarlar boşaltılmıştır. İşgal edilmiyen mıntakalardan da burada büyük bir nisbette Alman ordusuna ve Almanmilletine erzak temin edilmesi istenmektedir.

Fransızlar, İngiliz ablukasının da bu vaziyeti daha zivade ağırlaştırdığını söylemektedirler. İngilizlerin Fransızları aç bırakmak istemedikleri aşikârdır. Fakat Fransızları doyurmak isterken, bütün bu erzakın Alman kursağına gideceğine şüphe olmadığını salâhiyettar İngiliz adamları açıkça söylediler. Binaenaleyh ablukanın değil kaldırılması, hattâ hafifletilmesi bile ortada mevcut değildir.

Bu vaziyet karşısında, daha şimdiden hem Fransızlardan gösterilen tahdidat karşısında eğilerek «vazifesini yapması» istenmektedir.

Fransadaki eski merhamet ananesinin de bu münasebetle uyanacağı umulmaktadır. Fransız makamları bu güzel an'anenin çoktanberi hayat memat mücadelesinde unutulmuş olduğunu da gizlememektedir.

Bundan başka ciftçiden, mümkün olduğu kadar her çeşit fazla mahsul elde edilmesi için azamî gayret göstermesi de istenmiştir.

Avrupa harbinin çıkardığı mühim meselelerden biri de bu olacaktır. Alınan ve alınacak olan bütün tedbirlere rağmen, Fransanın bu kış aç kalması tehlikesi...

* *

DIŞ POLİTİKA

Siyasî hayatta muvaffakıyet...

Yazan: ALİ KEMAL SUNMA

Talihin büyük vekayi ile karşılaştırdığı bazı insanlar vardır. Bunlar meselâ ne öyle bir emniyet beslemişler, ne de meşhur olmak istemişlerdir. İşte Nevil Çemberlayn de bunlardan biridir. Bu, hiç politikaya girmek istemedi halde bir gün başvekil olmuş, sonra harp kabinesi kurmuştur.

İngiliz kabinesinde değişiklik oldu. Çörçil harp zamanında çok mühim faaliyet menbaı olan müdafaa nezareti muhafaza etmekle beraber eski başvekil Çemberlayn kabinesinden neden büsbütün çekilmiş olduğu? Artık yalnız parlâmentoda mühim bir meb'us olarak kalıyor demektir.

Geçen umumî harp esnasında İngilterede kaç defa kabine değişikliği olduğu hatırlanınca şu son bir senedenberi harp çıktı çıkalı olan tebeddüllerin öyle şaşılacak bir tarafı olmadığı da düşünülür. İşler tabiî cereyanında gidiyor demektir. Sonuna kadar harbe devam için azmetmiş olan İngiltere bu gaye ile çalışmakta.

Bu vesile ile Çemberlayn için birkaç satır yazmak iktiza ediyor. İngilterenin birinci sınıf bir devlet adamı olan Nevil Çemberlayn 937 yazında başvekil olarak ikinci dar mevkiine geldiği zaman bu takım pürüzlü işleri de miras olarak alıyordu: İtalya ile olan ihtilâf, İspanya dahili harbi gibi. Sonra muhakkak olan bir keyfiyet olan İngilterenin bir taraftan silâhlanması lâzım geleceği idi. Nevil Çemberlayn İtalya ile anlaşmıştı. Almanya ile konuşmağa, İspanya dahilî harbi karşısında «ademi müdahale» politikasına devam etmeğe karar vermişti. Fakat ne olursa olsun İngiltere için 5 senelik bir silâhlanma programının hakikat sahasına çıkarılmaşı ve bu uğurda milyarlarca tahsisatın kabulü, büyük bir dahilî istikraz akdi, ileride bir harp çıkması ihtimali üzerine kimseye duyurmadan Londraya iki üç senelik erzak getirtip biriktirilmesi ve daha buna benzer birçok tedbirler Çemberlayn kabinesinin işidir.

O kabinede başvekile en birinci yardımcı olarak da maliye nazırı Sir Simon ile hariciye nazırı Lord Halifaks bulunuyordu. Çemberlayn bütün pürüzlü işleri halletmek ve İngiltere ve Fransa ile Almanya ve İtalya arasında devamlı bir anlaşmıya varmak istiyordu. Almanyaya, talyaya gidip gelmesine, o kadar yorulmamağa rağmen teşebbüslerinden hiç geri kalmamıştır. Bununla beraber nihayet 939 sonbaharında İngiltere harbe girmeğe mecbur kalınca Çemberlayn için artık hedef bütün hazırlıkları ikmal etmek, bütün müttefiklerin zaferini görmekti. Fakat sonra mevkiini Çörçile bıraktı.

Nevil Çemberlayn ise gençliğinde ticaretle, ziraatle meşgul olarak Çemberlayn ailesinin servetini isletmek için çalışmış, politika hayatına girmek belki de hatırından geçmemiştir. Fakat babası meşhur jozef Çemberlayn, büyük kardeşi de yine az meshur olan eski hariciye nazırı Sir Osten Çemberlayndir. Onun için birgün Nevil Çemberlayn de parlâmento hayatına girmiş, muhtelif nezaretlerde, bilhassa maliye nezaretinde bulunmuş, sonra 937 de ilk defa başvekil olmuştur. Yaşı çok ileride olan Nevil Çemberlayn şimdi yine siyasî hayatında parlâmentoya dönmüş oluyor. Hususî hayatında da pek sevdiği kuşlarına türlü çeşit nebatata dönerek tabiatına kavuşuyor.

Birlimizin Dardı Hepimizin Dardı

Zorla değil, fakat gönül rızasile..

Ortaköyde Mandıra sokak 46 numarada oturan Servet Bogund yazıyor:

«Musevî vatandaşlarımızın türkçe konuşmağa karar verdiklerini ve hattâ and içtiklerini gazetelerde okudum. Muşevî cemaatinin bize bağlılıklarını gösteren bu güzel teşebbüslerine herkes gibi ben de memnun oldum. Musevi vatandaşlarımızı zorla ve kanunla türkçe konuşmağa mecbur etmek hükûmetin aklından dahi geçmez zannederim. Bu mesele, yaşanılan memlekete karşı duyulan sevgi meselesidir, gönül işidir. Fakat bazı musevî vatandaşlarımızın içilen anda rağmen. hâlâ bu sevgiyi gösteremediklerini üzülerek görüyorum.»

Son Telgraf'ın edebî romanı: 79

GÖZYAŞLARI

ETEM İZZET BENİCE

— Çamur.. Hist Çamur.

Diye seslendi. Aldırmamazlığa geldim. Tekrar etti:

— Hey.. Ulan!.

Ve.. bir nefes alarak devam etti:

— Çamur buraya gel..

Baktım.

— Ne var?.

Demeden olmyacak, göz ucile:

— Ne istiyorsun?.

Diye bir işaret verdim. Gözünü kırptı, parmağını kıvırdı:

— Gel..

Yanlarına gittim.

— Otur bir tek at.

Dedi, sonra kulağıma fısladı:

— Bu gece bir konağı boşaltacağız. Yahya şimdi seni götürecek. Orayı dikizliyeceksin.

— Yapma,

Etme..

Bu gece bir âlem yapacağım.

Filân dedim. Dinleyen olmadı. Altındiş, elinin tersini gösterdi:

— Dalga geçme. Dişlerini ağzına dökerim!.

Demek istedi. Ve.. biraz sonra Yahyanın peşine takıldık. Başka çare yoktu.

Yolda Yahyaya:

— Daha akşam bile olmadı. Şimdiden ne yapacağız?.

Dedim.

— Ben konağı sana göstereceğim. Dilenci gibi bir yerde oturup konağa girip çıkanlara bakacak, gece bize rapor edeceksin.

Dedi. Ve.. ilâve etti:

— İçerde adamımız var!

— Kim?.

— Altındişin eski metresi Zehra.

Ve.. sordum:

— E o içerideyken korkunuz ne?

Yahya:

— Senin aklın ermez!.

Der gibi elini şöyle bir salladı devam etti:

— Altındiş hiç kimseye güvenir mi?. Okka dört yüz dirhem.. Demeden adımını atmaz.

Ve.. bir sır vermiş gibi yavaş-çacık kulağıma söyledi:

— Zehra ile iyi ayrılmadılar. Kadın konakta hizmetçi amma, aklı fikri Altındişte. Yine beraber yaşamak istiyor. Belki de ona metres olmak için konağı soyduracak fakat, Altındiş mandepseye basmamak için işi daha sağlam tutuyor!.

— Anlaşılan epeyce zengin bir adam konağı?.

Dedim.

— Dehşetli zenginmişler.

Dedi ve.. ilâve etti:

— Mücevherattan yana da yağlı imişler..

Ve.. korka korka fısladı:

— Eğer Altındişin istediği gibi bir soygun olursa beş on lira su içinde var.. demektir!

Alman sefarethanesinin önüne kadar gelmiştik. Yahya:

— Şimdi ben önden gideceğim.

Dedi ve bir başın emir tevdi edişi gibi kendisine yüksek, mühim erisilmez bir eda vererek devam etti:

— Beni takip edersin. Dikkat et. Yere eğilip kundura bağlarını sıkıştıracağım. bil ki önünde durduğum kapı konağın kapısıdır. Ondan sonra ben cekip başımı gideceğim. Kenarda bir yere mendil serer oturursun. Kapıyı iyi dikiz et. Konakta kaç erkek var?. Bekçi gibi, kavas gibi, uşak gibi kimler var?. Akşam üzeri, yahut gece bir yere çıkıyorlarmı? Polise benzer kimse gelip geçiyor mu?. Zehra Altındişi bir tuzağa düşürmek isteyebilir. Danışklı döğüş olmasın. Sivil, resmî akşamdan konağa polis alıp Altındisi bastırabilirler..

— İçeri yalnız Altındiş mi girecek?

Dedim. Yahya omuzlarını kaldıra kaldıra cevap verdi:

— Yok be bunak. Ben de gireceğim. Recep de girecek. Belki daha bir işçi de getiririz. Tabiî bizim adımız mı olur, reisin adı böyle yerde anılır!.

(Devamı var)

ŞEHİRDEN - MEMLEKETTEN - BÜTÜN DÜNYADAN

SON HAVADİSLER

Alman sefirinin bir talebi üzerine

Vişi hükûmeti İsviçredeki sefirini değiştiriyor

Berne: 6 (A. A.) — Siyasi mahfillerde zannedildiğine göre Vişi hükûmeti İsviçredeki büyük elçisi B. Kulondre'i değiştirmeye karar vermiştir. Bu karar B. Laval'ın Alman büyük elçisi B. Abetz'le yaptığı mülâkattan sonra ittihaz edilmiştir. Buna sebep, harp başladığı zaman Fransanın Almanyadaki büyük elçisi bulunan B. Kulondre'nin harp ilânını Wilhchmstrasse'ye bildirmesi ve Almanlar tarafından hoş görülmemesidir.

Avrupadaki Amerikan harp gemileri

Vasington 6 (A.A.) — Birleşik Amerika hükûmetinin Avrupa sularında bulunan Amerikan tor - pido muhriplerini çekmeğe karar verdiği öğrenilmiştir. Bu kararın verilmesine sebep, muharipler tarafından bu torpido muhriplerinin ahiren İngiltereye verilen torpidolarla karıştırılması ihtimalidir.

Amerikanın silâh ve cephane ihracatı

Vasington 6 (A.A.) — Bileşik Amerika, Ağustos ayı zarfında 600,000 İngiliz lirası kıymetinde cephane ve küçük silâh ihraç etmiştir. Bu mikdarın yüzde sekseni Kanada ve İngililtereye gönderilmiştir.

İsveç İngiltereyi protesto etti

Londra 6 (A.A.) — Londradaki İsveç sefiri dün hariciye nezaretine gelerek, Malmoe civarında, İsveç arazisine İngiliz pilotları tarafından bombalar atılmış olmasından dolayı hükûmeti namına protestoda bulunmuştur.

Bu hususta öğrenildiğine göre, hava nezaretinin yaptırdığı tahkikat üzerine, İsveç arazisine bombalar atıldığı zaman, hiçbir İngiliz tayyaresi İsveç üzerinden uçmamış ve civarında dahi bulunmamıştır. O halde bombaların İngiliz pilotları tarafından atılmasına katiyyen imkân yoktur.

Amerika polisinin vazifesi

Vasington 6 (A.A.) — Bahriye nazırı albay Knoks Vaşington polisine hitaben bugün bir nutuk söyliyerek demiştir ki:

«Sayet bize meydan okunursa Amerika donanması da denizde, ordusu da karada bu meydan okumusa karşı koyacaklardır. Vazifeniz hiç kimsenin onları arkadan vurmamasına nezaret etmektedir.»

Londrada yeni sığınaklar

Londra 6 (A. A.) — Dahili emniyet nazırı Herbert Morison bütün dikkatini sığınak meselesine hasretmiştir. Dün payıtahttaki umumi sığınakları teftiş etmiş ve yeni sığınakların açılması için emirler vermiştir.

Bir motörde yangın

Bebek önünde bağlı duran eski Boğaziçi mebusu Cevad Abbasın Berk motöründe bir gece bir iştial yüzünden kısmen yanmıştır.

Nişantaşında Muradiye caddesinde B. Mehmed Alinin evinde mangaldan çıkmasa da bir yangın çıkmışsa da büyümden itfaiye tarafından söndürülmüştür.

Fosfor Davasına devam edildi.

Mahyacı müezzin Ali isminde birinin, mahyaları parlak göstermek üzere aldığı fosforların gece evinde teneke delinmek suretile merdivenlere yayıldığını ve bunların yangın zannedilerek itfaiye geldiğini dün yazmıştık.

Yangın çıkarmak suçile mahkemeye verilen müezzin Alinin davasına dün de devam olunmuştur. Fen heyetinin raporuna göre fosfor ancak 256 derecei hararette yanabilir. Binaenaleyh ışık neşretmesi yangın değildir. Mahkeme karara kalmıştır.

Kış saati baş'adı

Bugünden itibaren şehrimizde ve memleketimizin her tarafında kış saatinin tatbik olunmasına başlanılmıştır. Bunun için gece saat 24 de tekmil saatler 1 saat geri alınmıştır.

Amerikanın hiç bir korkusu yoktur

Amerika Bahriye Nazırı çok mühim bir nutuk söyledi

Vaşington 6 (A.A.) — Bahriye Nazırı Knoks dün söylediği çok mühim bir nutkunda bilhassa demiştir ki:

«Eğer bizi muharebeye mecbur ederlerse, muharebe yapmağa hazırız. Amerika şimdiye kadar hiçbir harbi kaybetmemiştir. Totaliter devletlerin emellerine varmak için takip edecekleri yolun üzerinde en büyük bir mania olduğumuzu biliyoruz.

Eğer İngiltere zulüm rejimini durdurmağa muvaffak olamazsa, Amerika, en büyük zaferi, yani Amerikanın tahribini istiyen beynelmilel şakilerle çevrilmiş olacaktır.»

Knoks üçler paktının Amerikaya tevcih edildiğini, fakat Amerikanın korkutulamıyacağını söylemiştir.

Nazır, halkı beşinci koldan sakınmağa davet etmiş ve sözlerini şöyle bitirmiştir.

«Eğer çarpışacak isek, düşmanla uzaklarda, sahillerimizden çok uzaklarda çarpışmalıyız.»

Bingazi tekrar bombalandı

Kahire 6 (A. A.) — Dün akşam Kahirde neşredilen bir tebliğe göre, İngiliz tayyareleri Bingazi limanına ve tesisatına muvaffakiyetli hücumlar yapmışlardır. Büyük bir gemide iki yangın çıkarılmıştır. Menderekte üç yangın daha görülmüştür. Küçük vapurlara da doğru isabetler kaydedilmşitir. Tobruk'a da bombalar atılmış küçük vapurlara isabetler olmuştur.

★ Amsterdam 6 (A.A.) — Aksine verilecek emre kadar Holandada yaz saati değistirilmiyecektir.

Fiat yükseltme modasının yeni bir tezahürü

Kümes hayvanları fiatları yüzde yüz yirmi arttı

Son günlerde ziyadesile görülen fiat yükseltme modası kümes hayvanları satıcılarına da geçmiştir!. Bu suretle tavuk, piliç, Hindi, kaz gibi hayvanların perakende satış fiatı % 120 artmıştır.

Toptancılar nakliye masrafının yüksekliğini ileri sürerek fiatların daha da tereffu edeceğini söylemektedirler.

Diğer taraftan tavuk sarfiyatı da şehrimizde mütemadiyen artmaktadır. Buna sebep olarak da birçok İstanbulluların tansiyon yüksekliği, doktorların tavsiyeleri ile tavuk ve piliç eti yemeleri gösterilmektedir.

Balkan oyunları

(1 inci sahifeden devam)

aldığımız üç birincilik halkın oyunlara karşı alâkasını daha ziyade arttırmıştır.

Dünkü müsabakalarda birincilikler şunlardır:

100 metrede Stevanoviç (Yugoslav) 11 saniye, sırıkla atlamada Tanos (Yunan) 3 metre 70, gülle atmada Arat (Türk) 14 metre 40, 110 metre manialıda Mendikas (Yunan) 15 saniye, Faik (Türk) 15 saniye her ikisi yarışı berabere bitirmişlerdir. b00 metrede Melih (Türk) 50,5-10, uzun atlamada Zivkoviç, (Yugoslav) 7 m. 06, çekç atmada Stefisnik (Yugoslav) 54 m. 42, 1500 metrede Kosir (Yugoslav) 4.04.4-10 dakika, 4X1g0 bayrak yarısında Türk ekibi (Fikret, Muzaffer, Turan, Melih) 43.6-10

Balkan oyunları bugün nihayet bulmaktadır. Yarın aksam belediye, misafir atletler şerefine Park otelde bir zivafet verecektir.

BALKAN OYUNLARININ MANASI

Atina 6 (A.A.)— Atina ajansı bildiriyor: Bütün Elen gazeteleri, İstanbulda başlamış olan on birinci Balkan atletizm oyunlarına geniş sütunlar tahsis etmekte ve bu Balkanivadın cenubu şarkî Avrupası milletlerinin sulh azmi hakkında yeni parlak bir bürhan teskil eylediğini tebarüz ettir -

Siyam ve Hindiçini hududu

Bir hakem komisyonunun teşkiline karar verildi

Londra 6 (A.A.) — Bangkok'dan bildiriliyor: Tayland Başvekili dün verdiği beyanatta, memleketin talep ettiği arazivi elde etmek için silâha müracaat etmek niyetinde olmadığını söylemiştir.

Tayland ile Hindiçini arasındaki hudut meselelerini halletmek üzere yakında bir hakem komisyonunun teşkil edileceği zannedilmektedir.

★ Sofya 6 (A.A.) — Bulgar ziraat nazırı B. Bagajanoff bir hafta seyahat etmek üzere Deutsche Lufthama tayyarelerinden birile Almanyaya hareket etmiştir.

İstanbulun en mes'ut günü

(1 inci sahifeden devam)

9 buçukta dolmuştur. Tam bu saatte de merasime iştirak edecek olan kıt'alar, mektepler, birlikler Sultanahmet meydanında toplanmışlardır.

Saat 10 da Davutpaşa topçu alayından bir bataryа tarafından 21 pare top atılmış ve bunu müteakip İstanbulu kurtulusuna kavuşturan şehit kahramanlar için bir dakika ihtiram vaziyetinde durulmuştur, Bilâhare de merasim alayı halkın coşkun alkışları arasında hareket etmiştir.

Alay tramvay yolu - Galata köprüsünü takiben Taksim meydanına gelmiştir. Güzergâhta sıralanan kalabalık halk ve evlerin apartımanların pencerelerile taraçalarına toplanan binlerce vatandaş kahraman askerlerimizin, mekteplilerin, teşekküllerin geçişini şiddetle alkışlamış, alkışlar köprü üstünde ve Şişhane, Beyoğlunda sürekli bir hal almıştır.

Taksim meydanındaki tribünde başta Vali ve Belediye Reisi B. Lûtfi Kırdarla Generaller, mebuslar, devair erkânı, matbuat mümessilleri, esnaf cemiyetleri ve teşekkülleri mensupları olmak üzere teşrifata dahil zevat alayın gelmesini karşılamıştır. Alayın burada tevakkufundan sonra evvelâ İstiklâl marşı söylenip bayrak çekme ve çelenk koyma merasimi yapılmış, bilâhare de gençlik ve şehir namına da nutuklar söylenmiştir.

Nutuklardan sonra geçit resmi yapılıp alay dağılmıştır.

GECE KERASİMİ

Bayram şerefine bu gece Taksim meydanında şehir bandosu tarafından millî parcalar çalınacaktır. Saat 20,30 da Vali tarafından kahraman ordumuz şerefine Taksim gazinosunda mükellef bir ziyafet verilecektir.

Gece halkevlerinde de müsamereler ve temsiller verilecektir.

Elma yerine fındık satışı

İstanbul Hâline, muhtelif verlerden gelen elmalar, pahalı fiatla satılmaktadır.

İstihsal yerlerinde bu sene, elma ziyadesile azdır. Müstahsil, kabzimallardan para çekmiş olduğundan borclu bir haldedir. Yeni sene mahsulünün, kabzimalin alacağını bile ödeyemiyeceği anlaşılmaktadır.

Kabzımallar, müstahsili sıkıştırmağa başlamış, alacağını tahsile kalkışmıştır. Elinde kâfi miktarda malı bulunmıyan Karadenizli elma sahipleri, simdi fındıklarını İstanbula göndermeğe başlamıştır. Kabzimallar alacaklarına mukabil bu fındıkları düşük bir fiatla kabul etmektedir. Yaş meyva ve sebze Hâlinde simdi yas meyvadan zivade fındık çuvalları görülmektedir.

Yeniden ceza gören esnaf

Emniyet müdürlüğü 6 mcı sube memurları tarafından dün Üsküdarda da yapılan teftişler neticesinde fırıncı Hasan Ezberin fırınında pasa bezleri kirli bulunmus, fırıncı Şevki belediye talimatnamesine muhalif hareketten, Teolos ve Eyüp ile, Hasan Altay isminde fırıncı da nizamata muhalif hareketlerinden ve pislik - lerinden cezalandırlmışlardır.

Simon isminde bir manavla

SON 24 SAAT içindeki Hâdiseler

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıştır.)

Telhis eden: MUAMMER ALATUR

Brenner mülâkatının akisleri ve mülâkatın mevzuları üzerindeki tahminler devam ediyor.

Görüsmenin mahiyeti hakkında dün de Berlinden mütalealardan başka müsbet haber gelmemiştir.

Sadece Berlin siyasî mehafili, mihver devletlerinin her zamandan ziyade ilk teşebbüse geçmek mevkiinde bulunduklarını söylemektedir.

Röyterin siyasî muharririne göre ise, Brennerde telâşlı bir surette yapılan konferans yeni bir sulh taarruzuna geçileceğini tahmin ettirmektedir.

Eğer Sovyetleri de üçler paktına almak suretile Moskovanın fasal işbirliğini elde etmek teşebbüsü hakkındaki şayia, İspanyanın fikrinin alınmasında kullanılan tarz, hâlen Almanyanın içinde bulunduğu müşkülleri göstermektedir.

Tek başına İngiltereyi ezebileceğini söyliyen Hitler şimdi kendisine yardım için müttefikler bulmak mecburivetindedir.

Eğer bir sulh taarruzu olmazsa su dört karardan biri alınabilecek gibidir:

1— Doğrudan doğruya İngilterenin istilâsı, 2— İspanya yolu ile Cebelüttarıka ve şimalî Afrikaya doğru bir ilerleme, 3— Belki de Alman nezareti altında Mısıra karşı büyük mikyasta taarruz, 4— Nihayet, Sovyetler Birliğinin böyle bir karara itiraz etmesi mümkün olmakla beraber, Balkanlar yolu ile bir ilerleme.

Amerika gazeteleri ise «daha geniş ve daha uzun bir harp» den bahsetmektedirler .Mihverin artık harbi bitirmek istediğini söyliyenler de vardır. «Nevvork Taymiş» diyor ki: «Mihver harpten bahsediyor, fakat sulh istiyor.»

İNGİLTERE - AMERİKA

Diğer taraftan İngiltere ile Amerika arasındaki anlaşmalar serisi devam ediyor. Pasifikte müşterek bir ahenkle hareket edilmesi için İngiltere Amerika ve Avustralya arasında bir anlaşma olmuştur.

Anlaşma mucibince, Amerikan filosu Pasifiki, İngiliz filosu Atlantiki himaye edecektir.

İngiltere Uzak Şarkta Singapur üssünün Amerika tarafından istenildiği şekilde kullanılmasına muvafakat etmektedir. Amerikan filosu Avustralya limanlarını ziyaret edebilecektir. İcap ederse Amerika, japonyaya gönderilecek harp malzemesinin hepsine de ambargo koyacaktır.

Amerikan kongresi de önümüzdeki sene ordu ihtiyacı için 1 milyar, 485 milyon dolar sarfını kabul etmiştir. Yeniden 141 milyon dolarlık Duglas tayyareleri sipariş edilmiştir.

AMERİKANIN SOVYETLERE KARŞI VAZİYETİ

japonvanın mihver devletleri ile üç taraflı paktı imzalamasından sonra, Amerikanın Sovyetler Birliğine karsı vaziyeti bilhassa büyük bir alâka uyandırmaktadır.

Amerika hariciyesi, Uzak şarkta japonyanın an'anevî rakibi olan Sovyetlerle Amerikanın menfaatleri arasında şimdi tam bir mutabakat olduğu unutulmıyarak, realist bir niktai nazar almış bulunmaktadır.

Amerikanın Moskovadaki elçisi Stanhard ile Molotof arasında görüşmeler olmuştur. Elci, Molotofa Sovvetler Biliğinin mihver ile daha sıkı isbiliğinde bulunmasının zararlarına işaret etmeş ve bu vaziyetin iki memleket arasındaki münasebetlerin iyileşmesini imkânsız bir hale koyacağını tebarüz ettirmiştir.

DİĞER TARAFTAN MUHAREBE DEVAM EDİYOR

Diğer taraftan havalarda ve Afrikada karada muharebeler devam ediyor .Çok yüksekten uçan Alman tayyareleri dün Londra ve civarına ve İngilterenin cenubu şarkisinde 60 noktaya hücum etmişlerdir. Tayyareler hep bulut üzerinde kaldıkları için bombalarını da gelişigüzel atmışlardır.

İngilizler de yeniden Şerburg ve Havr limanlarına, Alman işgali altında bulunan tayyare meydanlarına, demiryollarına ve hangarlara hücum etmişlerdir.

Malta üzerinde de bir hava muharebesi olmuş, İtalyan tebliğine göre, İki İngliz, bir İtalyan tayyaresi düşmüştür. İngiliz tayyareleri Bingazi üzerine yeniden hücum etmişlerdir.

Mehmet Ali adında bir kasap sıhhî muayene cüzdanı bulunmayıp, dükkânlarını pis tutmalarından tecziye olunmuslardır. 13 şoför de muhtelif hareketlerinden tecziye olunmuslardır.

Sovyetler ne vakte kadar sabırlı olabilirler?

(Basmakaleden devam)

natmak hakkını ve hürriyetini veremez.

Avrupa kıt'asında Sovvetlerin mihvercilere bu hürriyet ve imkânı vermiyeceği sahalar da şarkî Akdeniz, cenubu şarkî Avrupası ve Balkanlar olmak gerektir. Filhakika buralardaki bütün geçitler herşeyin başında sahipleri tarafından tutulmuştur ve kimsenin de geçmesine imkân yoktur. Hakikat bu olmakla beraber ve buna rağmen Sovyet Rusyanın da böyle bir hareket veya teşebbüs vukuu takdirinde bir dereceye kadar tahammüllü ve sabırlı olacağı muhakkaktır. Ancak bir anlasma haricinde bunun aksine inanmak, Sovyet Rusyanın yarını ve kendisini filen tehdit eden tehlikeyi görmemesi olur ki, Moskovadan böyle bir kayıtsızlık ummak da yersiz olur.

ETEM İZZET BENİCE

Yeni bir muharebe tehlikesi

(Birinci sahifeden devam)

Honolulu 6 (A.A.)— Amerikan bahriyesine mensuplar ailelerinin Uzak Şarkta seyyahatleri için aldıkları biletler San Francisco ve Honoluluda iptal edilmiştir. Bu tedbir hakkında deniz makamları hiç izahat vermemektedir.

Asya filosuna iltihak edecek zabitler ailelerini götürmemektedirler. Uzak Şarkta bulunan Amerikan ailelerinin tahliyesi için şimdiye kadar hiçbir emr verilmemştir.

Fransaya yeni hava hücumu

(1 inci sahifeden devam)

bastırıyordu. 9 İngiliz tayyaresi kayıptır. Fakat bunların dört pilotu sağdır. 8 Alman Messerşmid tayyaresi Polonya hava filoları 3 üde bir Kanada filosu tarafından düşürülmüştür.

FRANSIZ SAHİLLERİ YENİDEN ALEVLER İÇİNDE

Londra 6 (A.A.)— İngiliz muharebe tayyareleri geçen gece düşman istilâ limanları üzerine yeniden hücumlarda bulunmuştur. İngiliz sahillerinden topların ve bomba infilâklarının sesleri işitiliyordu.

Dünkü gün Bolonyaya kadar bütün Fransız sahilleri infilâkların ışıklarile aydınlanmış bulunuyordu.

İSVEÇLİLERE HABERLER BİLDİRİLMİYECEK

Stokholm 6 (A.A.)— İsveç gazetelerinin Berlin muhabirleri İngiliz hava kuvvetlerinin yaptıkları hücumlar neticesinde meydana gelen hasarları bildirmekten menedilmişlerdir. Berlin üzerine tevcih edilmiş İngiliz hücumlarından sonra esasen muhabir haberleri seyreklesmişti.

Askerlik İşleri

316-335 doğumlulara

Fatih askerlik şubesinden:

1 — Şimdiye kadar hiç askerlik etmemis ve geçen celplerde bakaya ve sevk artığı kalmış 316 - 335 (dahil) doğumlu topcu, muhabere ve istihkâm sınıfına mensup erat askere sevkedileceklerdir.

2 — Şubede içtima günü 15/10/1940 salı günü sabah saat (9) dur.

Mükelleflerin tayin olunan günde nüfus hüviyet cüzdanlarile birlikte şubede hazır bulunmaları ilân olunur.

✱

Yerli Eminönü As. Ş. sinden :

1— Henüz askerliğini yapmamış 316 ilâ 335 dahil doğumlu muhabere, istihkâm ve süvari eratı sevkedileceğinden toplanma günü olan 15/10/940 salı günü saat 9 da nüfus cüzdanlarile şubede bulunmaları.

2— Bu sınıflardan yoklama kaçağı ve bakaya kalan eratın da ayni gûpde müracaat etmeleri.

3— Gelmiyenler hakkında kanuni takibat yapılacağı ilân olunur.

HİKÂYE

Kadının rüyası

Yazan: REŞAT FEYZİ

Genç kadın, hayatın rüya olduğuna inanıyordu. Erkek hiç romantik değildi. Hayatın çırıl çıplak bir hakikat olduğunu coktan farketmisti. Mavi saçlı kadına sordu:

— Neden hayatı rüyaya benzetiyorsunuz?.

— Birçok sebeplerden dolayı..

— Meselâ?.

— Sonu yok..

— Nasıl yok?. Hayatın sonu mezar değil mi?.

— Pekâlâ, bunu kabul etmediniz... Çabuk geçisi?.

— Çabuk mu?. Siz, galiba, hiç ıztırap çekmediniz?.

— Havır.

— Kücücük bir ıztırap da yok mu hatıralarınız arasında?.

— !...

— Şöyle bir düsünün.. Affedersiniz, size bir sey soracağım: Hiç sevdiniz mi?

Genç kadın, mavi kirpiklerini titretti. gözlerini, salonun ortasındaki abajura kaldırdı. Hafif bir omuz silkerek:

— Mesel, sevdim.. Ne olacak?

— Ha... Seven insan. ıztırabın ne olduğunu yakından tanır.. Kendinizi muztarip bedbaht his ettiğiniz vaki, zamanın nasıl geçtiğini farketmediniz mi? Adeta bir kaplumbağa sür'atile saniyeler, dakikalar nekadar uzun ve can sıkıcıdır.

Kadın anlamıştı ki, çabuk geçmesi itibarile de hayat, bir rüya değildir.

Erkek sordu:

— Başka, efendim?

Mavi tırnaklı kadın düsünüvordu:

— Pekâlâ, hayatın aldatıcı olması itibarile de rüvaya benziyen tarafı vok mudur,

Erkek gülümsedi:

— İki noktayı tavzih etmek ihtiyacını duvuyorum, dedi.. Evvelâ, bütün rüyalar aldatıcı değildir. Sonra, hayat, daima aldatmaz.. Bütün rüyalar aldatıcı değildir, dedim.. Öyle değil mi?. Ne rüyalar görürüz ki, az sonra tahakkuk eder. Rüya tabircileri vardır ki, bütün işleri, uyurken gördüğümüz, tasnif edilmemiş bu acaip hâdiseleri manalandırmaktır. Tarihte nice imparatorlar gördükleri rüyaları tabir ettirdikleri düzünelerle kâhinler beslerlerdi... Hayatın daima aldatmadığına gelince; meselâ, bizzat sizi, hayat kaç defa aldattı?.

Mavi elbiseli kadın, bir kahkaha attı:

— Bunu neden soruyorsunuz?

— İddiamı, bizzat sizin hayatınızla isbat etmek için..

— Güzel.. Cok zekisiniz?..

— İltifatınıza tesekkür etmekle beraber, havır.. Lûtfen söyleviniz, hayat sizi hic aldattı mı?

Genc kadın, mavi iskarpinlerinin ucile mavi halının uçlarile oynuyordu. Bir müddet, gözlerini yerden kaldırmadı. Ciddileşmisti. haline bir durgunluk gelmişti. Biran, hafif bir göğüs geçirdiğini, genç erkekten saklıyamadı.

Kadın, mavi tabakasından bir sigara çıkardı. Erkek kibrit çaktı.

Mavi dümanlar, helezonlar halinde yükseliyordu. Kadın, başını kaldırmış, sigara dümanları arasında, erkeğin son sorduğu sualin cevabını arar gibi idi.

Sonra, ürkek bir sesle:

— Bu suali geçsek, olmaz mı, dedi..

Erkek, merakla sordu:

— Fakat, hayatın bir rüya olmadığının isbatını benden istemiyor musunuz?.

Kadın susuyor, önüne bakıyordu. Sonra, birden başını kaldırdı; mavi gözleri irileşmiş, ince, ipek elbisesinin sımsıkı sardığı sert göğsü titriyordu. Adeta, azarlayan bir sesle:

— Hayır, dedi.. Bugün için hayır..

Yerinde fazla duramadı. Bir anda, oturduğu mavi atlas koltuktan fırlamıştı. Bir dakika, salonun içinde hedefsiz, şuursuz dolaştı. Sonra radyonun yanında, birden durdu. Genç erkeğe döndü. Adeta inler gibi boğuk bir sesle:

— Hayat beni aldattı, dedi.. Daha nasıl aldaacak? İki defa evlendim. İki kocam da beni bırakıp kactı. İkisinin de, avrılma kararını bildiren mektupları ayni cümle ile bitiyordu:

«Senden artık nefret ediyorum.»

Salonu derin bir sükût kaplamıştı. Genç kadın, radyonun yanındaki tabureye düşer gibi çöktü. İki avucu ile, mavi saçlarını şakaklarından doğru sımsıkı tutarak, adeta koparır gibi, arkaya attı. Sonra, iki eli, dizlerinin üstüne düşmüştü. Omuzları cansız ve ağırlaşmıstı. Erkekle gözgöze geldiler.

Kadın, mırıldandı:

— Belki her sey rüya.. Ben de rüyayım.. İki kocamı da aldattım..

Karı üstüne karı mı almış?

Havriye isminde bir kadınla evli olan Ali adında biri bu kerre Hüsniye adında bir kadına âşık olmuş ve onunla Eminönü nikâh dairesinde evlenmistir. Fakat bilâhare iş anlasılarak hâdise mahkemeye intikal etmistir.

Dün görülen bu davada iki karılı Ali, ilk karısı için:

«— Bu benim hizmetçimdi. Sonra hoşuma gitti, metres oturdum. Kendisi vesaikimi alarak hile ile ismime nikâh kıydırmış!»

Demiştir. Dava tetkikat için 25 teşrinievvele kalmıştır.

RADYO

Saat: 18,00 Program ve memleket saat ayarı. 18,03 Müzik: Radyo caz orkestrası (İbrahim Özgür idaresinde) 18,50 Müzik: Fasıl heyeti, 19,30 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri, 19,45 Alaturka müzik: Muhtelif şarkılar, 20.15 Müzik: Operet ve film musikisinden seçme parçalar (Pl.). 20.45 Alaturka müzik, 21.15 konuşma (Kahramanlık menkibeleri), 21.30 Müzik: Brahms - Sonate sol majör, Op. 78, Saint - Saens - Entroduction ve Rondo Capriccioso, Op. 28, Çalanlar. Keman: Bruno Walter Schösinger. 22.10 Müzik: Dans müziği (Pl.), 22,30 memleket saat ayarı, ajans haberleri, Ankara sonbahar at yarışları neticeleri ve ajans spor servisi, 22.50 Müzik: Cazband (Pl.), 23, 25-23.30 yarınki program ve kapanış.

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

HAKKI KATRAN öksürük Pastili

Daima en iyi Türkçe filmler takdim eden
TAKSİM SİNEMASI
Bu hafta da büyük muvaffakiyet kazandı.
TÜRKÇE SÖZLÜ
İSTİKLÂL KAHRAMANI
Çok takdir edildi.
Kahramanlık - Cengâverlik ve Vatan severliğin parlak ve canlı bir timsali olan şaheser.
İlâveten: İNGİLİZ - İTALYAN Harbini gösterir sinema gazetesi.

BUGÜN İPEK SİNEMASINDA
TÜRKÇE SÖZLÜ ve EN NEFİS MISIR MUSİKİSİ İLE SÜSLÜ BÜYÜK AŞK ve MACERA FİLMİ
LEKELİ KADIN
Baş rollerde: YUSUF VEHBİ ve LEYLÂ MURAT
Dikkat: Filmin uzunluğu yüzünden bugün seanslar 10 — 12 — 2 — 4.15 - 6.30 — ve 9 da. Bugün 12 de tenzilâtlı matine. Bugün saat 10 ve 12 de ucuz matineler vardır.

Reşit Paşanın Hatıraları · No: 16

ABDÜLHAMİT NASIL DEVRİLDİ?

31 MART HADİSESİNİN İÇYÜZÜ

Yazanlar: İskender F. Sertelli - Cevdet Reşit Yularkıran

Her işi onlar yapmak istiyorlardı

Bu garip siyasetin mürevvici o aralık Selânik valiliğinde bulunan adliye nazırı İbrahim bey idi. En doğrusu İbrahim bey bu tehlikeli oyunda başkalarının vasıtai mülâhaza ve âleti icraatı oluyordu. Makedonya memurları içinde bu politikanın aleyhtarı olan yalnız bendim ve Serezden gönderdiğim (1) raporlarda bunun ne kadar yanlış bir kanaat olduğunu isbata uğraşıyordum. Maattessüf bu iş'aratıma bir cevap olsun alamadım. Bu mesele hakkında benimle beş dakika olsun teatii efkâr etmek istemiyen İbrahim bey Menlikli şakii meşhur Sandanskinin ihtarat ve irsadatile yürümekte idi. Santralist rüesası her tarafta mazharı himaye oldukan başka hükûmetin pek vâsi mikyasta lûtuf ve inayetini de gördüler.

Makedonya muharebesi zamanındaki mezalimile eski dostlarını mahçup bırakan Sandanski Selânik vilâyetinin müşaviri umuru idi. Kaza kaymakamlarından nahiye müdürlerine, köy bekçilerine kadar bütün memurin onun rey ve tensibile azil ve nasbedilmekte idi. Bu hainin arkadaşları, taraftarları, rüfekayi mel'anet ve cinayeti en mühim memuriyetlere getirildi. Çernopyef bile İstromca mahkemesinde aza idi ve sıfatı hâkimiyet kazanmıştı. Sandanski Mari Gostina ılıcalarını on beş sene müddetle isticar ediyor ve Panice ile beraber Razlık ormanlarından yüz binlerce ağaç kesmek hakkını kazanıyordu-.

Diğer taraftan yalnız bu ormanların yüzünden yaşıyan Razlık köylüleri bir tek yaprak bile koparamıyorları. Maarif ianesi olarak Bulgar mekteplerine verilecek tahsisat Sandanskinin eline teslim edilmekte idi. Kibrinefs ve gururu millî sahibi olan Bulgar köylüleri Sandanskiden çok defa bu paraları almadılar ve kendi verdikleri paralarla Bulgaristandan muallimler ve muallimeler getirttiler. Santralistlik, Virhovistlik siyaseti Makedonyada dehşetli bir nifak ve ihtiras uyandırdı ve halkın itimadını sarstı. Muhtelif anasırı birbirine düşürmek suretile bir müvazene bulmak siyaseti başımıza büyük bir gaile çıkardı: Çünkü her unsur kendisinin aldatıldığını anladı ve o zaman hepsi aralarında itilâf edebildiler. Virhovistlik âmaline hizmet eden rüesadan (Dinga) bir aralık Nevrekop taraflarında ele geçmişti. Bu adam Serezde idam edileceği sırada beş on sözle Makedonya ahvalini tasvir etmişti. ve şüphesiz bizim şaki dediğimiz ve idama lâyık gördüğümüz bir adam ahvali bir vilâyet valisinden daha iyi anlıyor ve daha doğru muhakeme ediyordu!. Yalnız Talât bey bilâhare fakat iş işten geçtikten sonra, bu politikanın pek yanlış olduğunu bana itiraf etti. Ne çare ki Sandanski vilâyetin ahvalini İbrahim beye başka türlü bildirdi ve onu yoldan azdırıp tehlikeyi görmesine mâni oldu.

Zaten hiçbir şey olmasa bile bir şakinin, Makedonyada yüzlerce adamları öldürüp binlerce hanıman söndüren bir katı tarikin günün birinde müşaviri hükûmet olmasındaki garâbet ve mantıksızlık kolay kolay anlaşılır işlerden değildir. Vukuat hangi tarafın kanaatinde isabet etmiş olduğunu gösterdi ve Makedonyada Bulgaristan hesabına çalışan Sandanskinin, Balkan muharebesinin müttefikler aleyhine döndüğü bir sırada Sırplar tarafından öldürülmesi üzerine gazetelerde yazılan sözler, onun ve arkadaşlarının mahiyetlerini meydana çıkardı. O zaman bir gazeteden aldığım kopori aynen buraya naklediyorum:

Sandanskinin katli etrafında - tafsilât:

«Sofyadan aldığımız haberlere göre sabık sergerdelerden Sandanskinin katli mahalli mezkûrda son derece badii nefret olmuştur. Makedonya ihtilâl kamitası Sandanski namına bir âbide rekzile üzerine berveçhiâti kitabenin nakşı takarrür etmiştir:

«Makedonyanın tahlisi için harp ederken Sırp kurşunile telef olan vatanperver Makedonyalı Sandanskinin teyidi hatırası için komita reisi Macarof Sandanskinin tarzı vefatı hakkında şu tafsilâtı veriyor:

«Müteveffa - Mişelyloviç - in idaresi altında bulunan Sırp çetesi tarafından katledilmiş, sağ kolu vücudünden hemen tamamen koparılmıştır. Göğsünde şu satırları havi bir kart talik edilmişti:

«Makedonyanın Sırplara aidiyeti takarrür ettiği cihetle Sandanskinin eseri mahvolmalıdır. Makedonyalı Bulgar rüesasının bakiyesi de ayni âkıbete düçar olacaktır.» -Osmanişer Loitten-

Talât Beyin, Hüseyin Kâzım beyle arası açıldığı gibi, İttihat ve Terakki erkânı tarafından Reşit paşaya karşı da şüpheli nazarlarla bakılıyordu.

«İttihat ve Terakki» rüesası her şeyi kendileri görmek, her ihtiyacı kendi alacakları tedbirlerle karşılamak, kendilerine yabancı gibi görünen devlet adamlarının irşatlarına kıymet vermemek siyasetini takip etmeğe başlamışlardı.

İşte, Abdülhamit İstanbulda hal' edilirken, İttihat ve Terakkinin tuttuğu bu hotkâmane siyasetle de, cemiyet erkânı ayni zamanda kendi elile kendi kuyusunu kazmış oluyordu.

★

Edirnede ikinci 10 Temmuz bayramı

Bu arada, İstanbuldaki irticaın yatıştırıldığı ve Abdülhamidin hal' edildiği haberi Edirneye gelince, şehirde ve mülhakatta yeniden bir (10 temmuz bayramı) yapılmıştı. Reşit paşa mülhakata:

«Abdülhamit devrildi. Her tarafta yeniden şenlikler yapılsın.» Tarzında telgraflar yazıyordu.

Edirne halkı tarafından da, İstanbulda bulunan Hareket ordusu kumandanı Mahmut Şevket paşa ile, ikinci ordu kumandanı Salih paşaya şu mealde bir telgraf yazılmıştı: (Vesika - 85)

İstanbulda üçüncü ve hareket ordusu kumandanı Mahmut Şevket paşa hazretlerine

Sureti: İstanbulda ikinci ordu kumandanı Salih paşa hazretlerine

(Devamı var)

(1) Selânik valisi Hasan Kâzim bey.

Sahibi ve neşriyatı idare eden
Baş muharriri
ETEM İZZET BENİCE
Son Telgraf Matbaası

İstanbul Levazım Âmirliğinden Verilen Haricî Askerî Kıtaatı ilânları

Aşağıda yazılı mevadın kapalı zarfla eksiltmeleri hizalarında yazılı gün, saat ve mahallerdeki askerî satın alma komisyonlarında yapılacaktır. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatlerinden bir saat evvel ait olduğu komisyona vermeleri. Şartnameleri komisyonlarında görülür. 1117 — 9022

Cinsi	İhalenin yapılacağı mahal	Miktarı	Tutarı Lira	Teminatı Lira	İhale gün ve saatı	
Sade yağı.	Tokat.	24,000 kilo	32,400	2430	9/10/940	15
Kuru fasulye.	Edirne eski müşiriyet D.	100,000 »	25,000	1875	9/10/940	16
Un.)	Adana.	720,000 »	100,800	7560	7/10/940	10
Yulaf.)	»	1,500 Ton	97,000	7312,50	7/10/940	11
Koyun eti.)	Edirne eski müşiriyet D.	35,625 kilo	17,812,50	1336	14/10/940	10,30
Makarna.)		72,000 »	18,720	1404	14/10/940	12
K. fasulye.)		216,000 »	54,000	4050	14/10/940	16
Nohut)		144,000 »	24,480	1836	15/10/940	11
Arpa.)	Merzifon.	1,162 Ton	69,720	4736	11/10/940	16
Yulaf.)		280 »	16,800	1260	12/10/940	11
Ot.)		330 »	18,150	1361,25	14/10/940	16
Sade yağ.)		14,800 kilo	20,276	1520,70	11/10/940	11
Zeytin yağı.)	Edirne Havsa	18,000 »	12,960	972	14/10/940	11
Kuru fasulye.)		187,000 »	48,620	3647	14/10/940	12,30
Nohut.)		120,000 »	20,400	1530	14/10/940	16
K. mercimek.)		145,000 »	29,000	2175	14/10/940	17,30
Toz şeker.)		33,000 »	12,870	966	14/10/940	19
Arpa.)		4,560,000 »	364,800	18342	15/10/940	11
Yulaf.)		360,000 »	28,800	2160	15/10/940	12,30
Yemeklik tuz)		79,000 »	5,530	415 A. Ek.	15/10/940	15
Hayvan tuzu.)		24,000 »	1,680	126 » »	15/10/940	16

★

Kapalı zarfla 3550 adet altı metrelik 330 adet sekiz metrelik telefon direği eksiltmeye konmuştur. 6 metrelik direğin beherinin tahmin bedeli 4 lira, sekiz metrelik direğin beherinin tahmin bedeli 5 liradır. Şartnamesi komisyonda görülür. İhalesi 10/10/940 perşembe günü saat 16 da Çorluda askerî satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli gün ve saatte kanunî vesikalarile komisyona gelmeleri. 1148 — 9182

İstanbul Kız Öğretmen Okulu Satınalma Komisyonundan:

18/X/1940 cuma günü saat 14 de Beyoğlu İstiklâl caddesinde 349 numarada Liseler muhasebeciliğinde toplanan okul komisyonunda 798 lira 89 kuruş keşif bedelli İstanbul kız öğretmen okulundaki elektrik tesisatı açık eksiltmeye konmuştur.

Mukavele: Eksiltme bayındırlık işleri genel hususî ve fennî şartnameleri keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak okuldan görülebilir.

Muvakkat teminat (60) liradır.

İsteklilerin en az bir taahhütte (500) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilyetine müracaatla eksiltme tarihinden 8 gün evvel alınmış ehliyet ve 1940 yılına ait ticaret odası vesikaları ve teminat makbuzlarile komisyona gelmeleri. (9349)

Leyli Erkek **Yeni Kolej** *Nehari Kız*

İLK - ORTA - LİSE **Taksimde Sıraselviler 86**

Müdürü - Eski Şişli Terakki Direktörü M. Ali Haşmet Kırca.

Hususiyetleri: YABANCI DİLLER ÖĞRETİMİNE EHEMMİYET

vermek, talebenin sıhhat ve inzibatı ile yakından alâkadar olmaktır.

TELEFON: 41159

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden:

B. Postane binası kalöriferi kışlık kömür ihtiyacı olarak 175 ton marin lâve cinsi maden kömürünün alımı açık eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 16/10/940 çarşamba saat 14,45 de B. postane binası karşısında Valde hanının ikinci katında idaremiz umumî depo muhasipliği odasında toplanacak müdürlük alım satım komisyonunda yapılacaktır.

Muhammen bedeli beher ton için 13,5 lira, muvakkat teminat 177 lira 19 kuruştur.

Taliplerin olbaptaki şartnamelerini görmek ve muvakkat teminatlarını yatırmak üzere çalışma günlerinde B. postanede mezkûr müdürlük idarî kalem levazım kısmına, eksiltme gün ve saatinde de 940 senesi için muteber ticaret odası vesikası ve muvakkat teminat makbuzile birlikte komisyona müracaatları. «9087»

Cebir, Hendese, Fizik, KimYa

Ve lisan dersleri; Hariçten Orta ve Lise imtihanlarına hazırlanacak olanlarla yeni sınıflarının derslerini güç bulan mektepliler içinde tek veya 2, 3, 4 kişilik gruplarla 14 birinciteşrin pazartesi gündüz ve gece de derslere başlanacağından; kayıtlar başlamıştır. Okuyacağınız derslere göre tediyat haftalıktır. (Çemberlitaş tramvay durağı karşısında yabancı diller ve Riyaziye Kız - Erkek Okuluna) müracaat. **Müdürü: ZİYA ÇETİNKAYA**

SUADİYE PLÂJI OTELİNDE

Balkan atletlerinin bulunması hasabile neş'eli günler geçiriniz ve Müzik ve Danstan istifade ediniz.

Teknik Okulu Satınalma Komisyonu Başkanlığından:

Yıldızda bulunan okulumuz ihtyacı olan 100 adet yatakhane dolabı şartname ve nümuneye göre açık eksiltme le alınacaktır. Muhammen bedeli 2500 liradır. İlk teminat 187,5 liradır. Eksiltme 8/10/940 tarihine rastlıyan salı günü saat 14 de Gümüşsuyunda yüksek mühendis mektebi muhasebesinde toplanacak olan komisyonumuzda yapılacaktır. İsteklilerin şartname ve nümuneyi görmek ve ilk teminatı yatırmak üzere eksiltmeden bir gün evveline kadar okulumuza ve eksiltme günü de yüksek mühendis mektebine gelmeleri ilân olunur. «9016»

Fatih sulh 3 üncü hukuk hâkimliğinden:

Ölüm tarihi	Adı
5/11/939	Abdullah Mustafa.
8/11/939	Mustafa Mahmut.
16/11/939	Şakir Mustafa.
22/11/939	Mustafa Hasan.
30/11/939	Mehmet Mustafa.
11/12/939	Muharrem Osman.
31/12/939	İhsan İbrahim.
5/1/940	Aliekber Halil.
8/1/940	Naciye Mustafa.
13/1/940	Mustafa Hüsnü.
16/1/940	Yorgi Tanaş.
17/1/940	Şükrü Mehmet.
19/1/940	Sabri Şakir.
27/1/940	İsak Artin Şahbar.
31/1/940	Osman Emin.
4/2/940	Mehmet Hasan.
5/2/940	Bilâl Mehmet.
12/2/940	Ali Osman Mustafa
13/2/940	Ahmet Etem.
24/2/940	Abdurrahman Sadık.
28/2/940	Lûtfi Salih.
28/2/940	Ahmet İsmail.
1/3/940	Şaban Hüseyin.
4/3/940	Ağop Kevork.
9/3/940	Hasan Mustafa.
17/3/940	Şükrü Hüseyin.
1/4/940	Fahri Hüseyin.
3/4/940	Zeki İbrahim.
3/4/940	Hayri Osman.
5/4/940	Abbas Hilmi.
7/4/940	Mehmet Abdullah.
9/4/940	Yusuf Mustafa.
10/4/940	Kâmil Ahmet.
10/4/940	Recep Mustafa.
22/4/940	Feride Halim.
26/4/940	İbrahim İsmail.
29/4/940	Zülfikar Salih.
3/5/940	Şevket Orhan.
3/5/940	Has oğlu İsmail.
6/5/940	Mehmet Osman.
8/5/940	Şahir Ahmet.
9/5/940	Yusuf Osman.
13/5/940	Osman Halil.
13/5/940	Avadis Karabet.
17/5/940	Hatun Ahmet.
22/5/940	Şevket Hüseyin.
24/5/940	Kasım Hüseyin.
30/5/940	Hasan Abdullah.

Berveçhibâlâ Cerrahpaşa hastanesinde vefat edenlerin ilân tarihinden itibaren alacak ve borçlularının bir ay ve iddiayı veraset edenlerinin üç ay içinde mahkememize müracaatları aksi takdirde terekelerinin hazineye devredileceği ilân olunur. 940/88 T.

Istanbul Fiat Mürakabe Komisyonundan:

22 numaralı ilân — 7/10/940 tarihinden itibaren tatbik edilmek üzere tam yağlı beyaz peynirin toptan teneke ile azamî fiatı kilo başına 42, 50 kuruş ve perakende fiatı da kilosu azamî 50 kuruş olarak tesbit edildiği ilân olunur. «9549»

Belgrat Devlet orman işletmesi Revir Amirliğinden:

1— Belgrat orman işletmesinin Kurtkemeri deposunda teslim edilmek üzere şartnamesinde evsafı yazılı «5000» beş bin kental meşe odunu dört ay içinde kaldırılmak üzere on beş gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur.

2— Arttırma 11/10/940 cuma günü saat 15 de Büyükdere Bahçeköy orman fakültesi dahilinde Belgrat orman işletmesi revir âmirliğinde toplanan komisyonca yapılacaktır.

3— Odunların beher kentalına «44» kuruş muhammen bedel konulmuş olup muvakkat teminat tutarı olan 165 lira arttırmadan evvel revir veznesine yatırılacaktır.

4— Şartname ve mukavelename projeleri İstanbul orman çevirge müdürlüğü ile işletme merkezinde ve odunlar da Kemerburgaz civarında Kurtkemeri deposunda görülebilir. «9135»

İSTANBUL BELEDİYESİ İLÂNLARI

Vesaiti nakliye resminden olan borcunu ödemediğinden dolayı tahsili emvil kanununun hükümlerine tevfikan Kadıköy itfaiye garajı ittisalinde temizlik işleri garajında haciz altına alınan Maltepe 78 plâka No. lu ve 77 model Kırayisler markalı hususî binek otomobili (işler vaziyette) 940 senesi birinci teşrin ayının 9 uncu çarşamba günü saat 14 de açık arttırma ile satılacağı. (9523)

Teknik Okulu Müdürlüğünden:

1/10/940 tarihinde yapılan mühendis kısmı giriş imtihanları neticeleri:

1 — Devlet hesabına mühendis kısmı makine şubesine kabul olunanlar: 101, 182, 229, 233, 270, 469, 524, 561, 61, 120, 129, 162, 203, 271, 273, 286, 365, 430, 534, 540.

2 — Devlet hesabına mühendis kısmı inşaat şubesine kabul olunanlar: 291, 574, 378, 180, 193, 538, 34, 399, 142, 334, 451, 259.

3 — Kendi hesabına mühendis kısmı inşaat şubesine kabul olunanlar: 582, 137, 179, 252, 234, 206, 239, 249, 422, 441, 172, 419, 133, 260, 128, 103, 117, 295, 376.

Mühendis kısmı inşaat şubesine kendi hesabına kabul olunanlardan arzu edenler Devlet Demiryolları hesabına, mektep levazımı ve giyim de dahil olmak üzere, mühendis kısmı inşaat şubesine parasız yatılı veya mühendis kısmı makine şubesi kadrosundaki münhallere devlet hesabına alınabilirler. Devlet Demiryolları hesabına 14 talebe alınacaktır.

Devlet Demiryolları hesabına veya makine şubesine Devlet hesabına girmek istiyenlerin arzuları müracaat sırasına göre is'af olunacaktır.

4 — Fen memurluğu kısmı giriş imtihanı 9/10/940 çarşamba günü saat 9 da yapılacaktır. Mühendis kısmı giriş imtihanlarında muvaffak olamıyanlardan bu imtihana girmek istiyenlerin 8/10/940 salı günü saat 17 ye kadar bir dilekçe ile okula müracaatları.

İstanbul Fiat Mürakabe Komisyonundan:

23 numaralı ilân — Kaskam iplikleri ile, makara, yumak, kuka veya küçük masuralradaki dikiş iplikleri hariç olmak üzere yerli veya ecnebi mamulâtından olup tüccar, fabrikatör veya herhangi diğer bir şahıs elinde bulunan pamuk ipliklerinin karde veya penye, tek veya müteaddit katlı, merserize veya adi çile halinde veya bobine sarılı gibi vasıfları ile iplik numaraları zikredilmek şartile mikdarının nihayet 12/19/940 cumartesi günü saat 12 ye kadar Sirkecide Eminan hanında mıntaka iktisat müdürlüğüne bir beyanname ile bildirmesi lüzumu 29 numaralı millî korunma kararnamesinin 6 ıncı maddesinin bahşeylediği salâhiyete istinaden ilân olunur. (9550)

Satış Deposu:

Rikardo Levi halefi
FİLİPPO LEVİ
Havuzlu han No. 1 İstanbul

ZAYİ

Üsküdar 2 inci orta okulu 1 inci sınıf D. şubesinden almış olduğum tasdiknamemi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Sulhiye

ZAYİ : Beyazıt maliye şubesinden aldığım karneyi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yokutr.

İstifan Totonis

İŞ ARIYORUM

Her nevil otomobil satış parçacılık tamiratı graj kroki resim işleri başarırım. Acentelerden birinde iş arıyorum.

Samatya: Etyemez Hakkıpaşa konağı No. 76

İstanbul asliye mahkemesi 9 uncu hukuk hâkimliğinden:

Sultana tarafından Asmalımescit Hayırlı apartıman No. 3 de oturan kocası Vasil Yülcidis aleyhine mahkemenin 40/878 No. su ile açmış olduğu ihtar davasının yapılan tahkikatında müddeialeyhe 10 gün zarfında cevap verilmek üzere gönderilen dava arzuhali bilâ tebliğ iade edildiği ve davalı olunanın mezkûr adresten iki sene evvelsi çıkarak semti meçhule gittiği tebliğ mazbatasına verilen meşruhattan anlaşılmış olduğundan ilânen tebligat yapılmasına ve esas davaya karşı 20 gün zarfında cevap vermesine ve tarafların 13/11/940 tarihine müsadif çarşamba günü 14 de mahkemeye davet edilmelerine ve istida sureti ile davetiyenin mahkeme divanhanesine talik ve gazetelerle de ilânat icrasına karar vrilmiş olduğundan işbu davetiye tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. 40/878

Şehir Tiyatrosu

Tepebaşı Dram kısmında
6/10/940 pazar gündüz saat 15,30 da
6/10/940 pazar akşamı saat 20,30 da

OTELLO

7/10/940 pazartesi günü akşamı oyun yoktur.

İstiklâl caddesi komedi kısmında
6/10/940 pazar gündüz saat 15,30 da
6/10/940 pazar akşamı saat 20,30 da

YAVUZ SULTAN SELİM

Halifeler Diyarında

No. 4 Yazan : M. SAMİ KARAYEL

Vüzera Selime düşman idiler

Şehzade Süleyman; babasının fikirlerine evet demekle beraber yardım teklifinde bulunmadı. Çünkü babasının harekâtını usul ve nizamata mugayir bulmuştu. Ne olursa olsun fitrete mahal yoktu. Ekberi evlâdı kim ise usulen tahta o geçmeli idi. Yalnız, babasına yol vermekle iktifa etti.

Hattâ, Kırım hanları şehzade Selime yardım etmek istediler.

Selim Kırım hanlarının yardım teklifine de şu yolda cevap verdi:

— Lüzum yok.. Biz devlet ve millet işlerini kendi kuvvetlerimzile halletmek iktidarındayız.

Yavuz, Karabulutuna bindi.. Tunayı açtı. Koca Balkanlardan Edirne üzerine doğru akmağa başladı.

İstanbul Selimin on beş bin kişilik muntazam bir kuvvetle geldiğini haber aldı. Telâşlandı. Vüzera ve rical birbirine girdi. Sultan Beyazıt müteessir oldu.

Derhal İstanbuldan şehzadeye bir adam yollandı ve geri dönmesi söylendi.

Bir kısım vüzera da şehzadenin üzerine asker gönderilerek vurulmasını istediler.

Sultan Beyazıt baba oğul arasında kan dökülmemesini istiyordu.

Şehzade Selime, çıkarılan adam Edirne yolunu tuttu. Bir hamlede Selimin karargâhına yetişti.

Şehzade Selim ve İstanbuldan gönderilen murahhasın ismi Sarı Güzer namile meşhur hoca Nurettin idi.

Ulemadan olan bu zat şehzadeye nasihat edecekti. Onun geri dönmesini temin eyliyecekti.

Fakat Sarıgüzer, şehzade Selimi ikna edemedi. Selimin hocaefendiye verdiği cevap şu idi:

— Memalik idaresizlikten perişan bir haldedir. Pederimizi görüp bazı mühim maruzatta bulunacağım. Bunu icradan evvel başka bir harekette bulunamam. Ve başka söz dinliyemem..

Sarıgüzer, ters cevap ile İstanbula döndü. Şehzade Selimin kat'î olarak verdiği cevabı Sultan Beyazıda anlattı.

Sultan Beyazıt oğlu Selimi tekrar haber yolladı ki, mülâkat için vakit münasip değildir. Kendi sağlığında hükûmeti kimseye terketmiyecek.. Şehzade Selim Sultan Anadolu vilâyetlerinden hangisini dilerse verecek. vereceği sancağa hemen gitmesine intizar edecek.

Selim babasının bu son gönderdiği haberi de kabul etmedi. Hattâ hoca Nurettin efendiyi tekdirle:

— Maksadımızı anlamadınız mı? Kasdımız şahsî değildir. Memleket meselesidir. dedi.

Fakat, Selim daha ziyade ileri gitmedi. İşi tatlılığa bağlamak, İstanbula yakın olmak için babasına su haberi yolladı:

— Pederimi yirmi senedir gördim. Hasretim var. Anadoluda sancak istemem. Rumelide bir sancağa tavinimi rica ederim.

Selime vüzera ve rical düşman olduklarından padişahı telkin altına aldılar.

Hattâ veziriazam, Sultan Beyazıdı kışkırttı ve şöyle dedi:

— Padişahım. Maazallah netice fena olur. Şehzadenin Rumeli vilâyetlerinden birisini istemesi kasde makrundur. Tedibi lâzımdır.

Bakınız, Solakzade tarihi ne diyor:

«... âkıbet ol batılların rey ve tedbirleri istihkâm bulup...»

Sultan Beyazıt, oğlu şehzade Selimi tedibe karar verdi. Üzerine ordu gönderilerek vurulacaktı.

Şehzadenin maiyetinde on beş bin kisi vardı. Hepsi de bahadır süvarilerdi.

Nihayet, Rumeli beylerbeyisi Hasan paşaya nümaviş şeklinde harekât ile iktifa edip mukateleye mümkün mertebe mahal bırakmaması hakkında padişah tarafından tenbih olundu.

Sultan Beyazıt, kandan hoşlanmazdı. Oğlunun ordusile kanlı bir muharebeye girişmekten içtinap etti.

Rumeli beylerbeyisi Hasan paşa, Selimi uzakta zannediyordu. Halbuki, şehzade Edirnenin haricinde ordugâh kurmuştu. Hasan paşa kuvvetlerile Edirneden çıkar çıkmaz şehzadenin kuvvetlerile karşılaştı ve şaşırdı.

Hasan pasa, askerî nümayişini yapamamıştı. Padişahtan aldığı emir üzerine harp de vapamamıştı. Kuvvetlerini toplıyarak derhal şehzadenin önünden geri döndü.

Padişah kuvvetlerinin şehzade Selim kuvvetleri önünde geri çekilişi halk beyninde dedikoduyu mucip oldu. Halk, padişah kuvvetlerinin çekilmesini korkularına ve şehzade kuvvetlerinin kahir olduğuna inandı.

Bu sebeple halk, büvükler hakkında şikâyet yağdırmağa, şehzade Selimi daha ziyade alkışlamağa başladılar.

Edirne, İstanbul çalkalanıyordu. Vaziyet kötü idi. Bunun üzerine vüzera ve ricali devlet bu halin önüne geçmek için bizzat padişahın ordu ile Selimin üzerine yürümesinde ısrar ettiler.

Hattâ, icap ederse kahran tenkilinde ittifak ettiler. Sultan Beyazıt mecbur oldu. Ordusu başında oğlunun üzerine yürümeye karar verdi.

Sabahleyin asker yola çıktı. Padişah kapalı bir arabanın içinde olarak gidiyordu.

Padişah ordusu şehzade Selimin ordughına yaklaşınca veziriazam Ali paşa, arabanın yanına gelip perdesini kaldırdı. Sultan Beyazıda, oğlu şehzade Selimin ordugâhını, saffıharp üzere dizilmiş askerlerini gösterdi.

Sultan Beyazıt, gözyaşlarını zaptedemedi. Bu teessür içinde vükelânın oğlunu tedip için verdiği ve kendisinin tasvip ettiği kararı unuttu. Mülâkattan başka oğlunun bilcümle taleplerini kabul etti.

Selimin istediği Semendre sancağına Vidin ve Alacahisar sancaklarını da ilâve ederek verildi.

Hattâ Sultan Beyazıt oğlu şehzade Selime on adet genç ve tuvana içoğlanı takdim etti. Bu delikanlıların elbiseleri baştan başa mücevherle, altınla kaplı idi.

Ve yüzlerce yük eşya hediye etti (1).

Bu suretle mesele hallolundu. fikrile İstanbula avdet edildi.

Fakat sehzade Selim, Semendreye gitmedi. Zağrada kaldı. Yalnız Semendreye adamlarını gönderdi.

Şehzade, Edirne muhitinden ayrılamıyordu. Vak'a pek mühim idi. Devletin hiçbir kuvvete sahip olmadığı görülüyordu. Memleketin başına büyük bir felâket gelmesi muhakkaktı. Şehzadeler tac ve taht uğruna birbirlerile muharebe edecekler, babalarının üzerine doğru yürüyecekler, bu suretle devlet ve millet binası çökecekti.

(Devamı var)

(1) Solakzade S. 328.